

KOHTUJURISTI ETTEPANEK

CHRISTINE STIX-HACKL

esitatud 8. juunil 2004¹

I. Esialgsed märkused

II. Õiguslik raamistik

A. Ühenduse õigus

2. Direktiivi artikkel 1 sätestab direktiivi reguleerimisala. Katkendina on see järgmine:

1. Käesolev eelotsusetaotluse läbivaatamine on üks neljast paralleelsest, Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 1996. aasta direktiivi 96/9/EÜ andmebaaside õiguskaitse kohta² (edaspidi „direktiiv“) tõlgendamist käsitlevast menetlusest.³ Need kohtuasjad puudutavad nn *sui generis* õigust ja selle ulatust spordikihlvedude valdkonnas.

„1. Käesolev direktiiv käsitleb ükskõik millises vormis andmebaaside õiguskaitset.

2. Andmebaas käesoleva direktiivi tähenduses on süstemaatiliselt või meetoodiliselt korrastatud iseseisvate teoste, andmete või muu materjali kogu, mis on individuaalselt kättesaadav elektrooniliste või muude vahendite abil.“

1 — Algkeel: saksa.

2 — EÜT L 77, lk 20; ELT eriväljaanne 13/15, lk 459.

3 — 9. novembri 2004. aasta kohtuotsused C-46/02, C-338/02 ja C-444/02 (EKL 2004, lk I-10365, I-10497 ja I-10549), mille kohta esitan täna ettepanekud.

3. Direktiivi III peatüki artiklid 7–11 sätestavad *sui generis* õiguse. Artiklis 7, mis käsitleb kaitse objekti, on sätestatud:

ühenduses õiguste valdaja poolt või tema nõusolekul lõpeb õigus kontrollida selle koopia edasimüüki ühenduses.

„1. Liikmesriigid sätestavad andmebaasi tegija õiguse keelata andmebaasi kogu sisust või kvantiteedilt või kvaliteedilt olulisest osast väljavõtte tegemist ja/või selle taaskasutamist, kui selle andmebaasi sisu kogumiseks, kontrollimiseks või esitamiseks on tehtud kvalitatiivselt ja/või kvantitatiivselt oluline investeering.

Avalikku laenutamist ei loeta väljavõtte tegemiseks ega taaskasutamiseks.

3. Lõikes 1 sätestatud õiguse võib üle anda, loovutada või anda loa (litsentsi) selle kasutamiseks.

[...]

2. Käesolevas peatükis kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) *väljavõtte tegemine* - andmebaasi kogu sisu või selle olulise osa mis tahes viisil või mis tahes vormis ajutine või alaline ülekandmine teise väljendusvormi;

5. Andmebaasi sisuks olevatest mitteolulistest osadest korduv ja süstemaatiline väljavõtete tegemine ja/või nende taaskasutamine, mis võib viia andmebaasi tavapärase kasutamisega vastuolus olevate tegudeni või kahjustada põhjendamatult andmebaasi tegija seaduslikke huve, ei ole lubatud.”

b) *taaskasutamine* - andmebaasi kogu sisu või selle olulise osa kättesaadavaks tegemine üldsusele kas koopiade levitamise, rentimise, sidusliini kaudu edastamise või muul viisil ülekandmise teel. Pärast andmebaasi koopia esmamüüki

4. Artikli 8, mis sätestab õiguspärase kasutajate õigused ja kohustused, lõige 1 näeb ette järgmist:

„1. Üldsusele mis tahes viisil kättesaadavaks tehtud andmebaasi tegija ei või takistada

andmebaasi õiguspärasel kasutajal teha väljavõtteid ja taaskasutada igal eesmärgil sisuks olevaid kvantiteedilt ja/või kvaliteedilt mitteilulisi osi. Kui õiguspärane kasutaja on õigustatud tegema väljavõtteid ainult andmebaasi teatud osast ja taaskasutama ainult teatud osa, kehtib käesolevas lõikes sätestatud vaid andmebaasi selle osa suhtes.”

B. Siseriiklik õigus

7. Ühendkuningriik võttis direktiivi üle 1997. aasta Copyright and Rights in Databases Regulations'iga (1997. aasta eeskiri autoriõiguse ja andmebaasi õiguste kohta) (SI 1997 nr 3032). Menetlusosalised ja eelotsusetaotluse esitanud kohus on ühisel arvamusel, et siseriiklikke määrusi tuleb tõlgendada kooskõlas direktiiviga.

5. Artikkel 9 näeb ette, et liikmesriigid võivad teha erandeid *sui generis* õigusest.

III. Asjaolud ja menetlus põhikohtuasjas

6. Artikli 10, mis reguleerib kaitse tähtaega, lõige 3 sätestab:

8. Põhikohtuasja osalisteks on British Horseracing Board (edaspidi „BHB”), hobuste võiduajamiste kui majandusharu juhtorgan Ühendkuningriigis, ja selle liikmed Jockey Club, Racehorse Association Limited, Racehorse Owners Association ja Industry Committee (Horseracing) Limited, samuti Weatherbys hagejana ning William Hill kostjana. Käesolev menetlus käsitleb William Hill'i ja mõne tema konkurendi kihlvedude korraldamist Interneti teel.

„Kui andmebaasi sisu oluliselt muutub kvalitatiivselt või kvantitatiivselt, sealhulgas täieneb, lüheneb või teiseb, mille tagajärjel andmebaasi tehtud investeering oluliselt suureneb kvalitatiivselt või kvantitatiivselt, võib niisuguse investeeringu tulemuseks olevale andmebaasile anda oma kaitsetähtsaja.”

9. BHB on äriühing, mis asutati 1993. aasta juunis ja mis pidi üle võtma osa Jockey Clubi senistest ülesannetest. Jockey Club säilitas ka pärast seda Briti hobuste võiduajamiste korraldamise juhtimisfunktsiooni. Tema ülesanne seisneb nüüdsest võiduajamiste ees-

kirjade kohaldamises. BHB võttis üle võidu-
ajamiste juhtorgani teised haldusülesanded,
iseäranis võiduajamiste andmete kogumise.

10. Weatherbys haldas ja avaldas üldist
tõuraamatut (*General Stud Book*), mis on
Suurbritannia ja Põhja-Iirimaa puhtatõuliste
hobuste ametlik register. Weatherbys on
lisaks registreeritud pangana ja tal on oma
kirjastusosakond. 1985. aastal hakkas Weat-
herbys koostama Jockey Clubi jaoks võidu-
ajamistega seotud teabe elektroonilist and-
mebaasi, mis hõlmab muu hulgas üksikasju
registreeritud hobuste, nende omanike ja
treenerite kohta, nende edumaade andmeid,
üksikasju džokide kohta ning teavet ürituste
ajakava kohta, nagu toimumiskohad, kuu-
päevad, kellaajad, võiduajamiste tingimused,
registreerimisteed ja osavõtjad. Jockey Club
kasutab andmebaasi endiselt mõne oma
ülesande täitmiseks.

11. Võiduajamiste teabe andmebaas ja tõu-
raamat koondati 1999. aastal ühte andme-
baasi. Tegemist on kõnealuse „BHB andme-
baasiga”. Seda koostab ja haldab Weatherbys.
Põhikohtuasjas ei ole vaidlust selle üle, et
BHB andmebaas on kaitstud *sui generis*
õigusega ja nimetatud *sui generis* õigus
laieneb ühele või mitmele põhikohtuasja
hagejale.

12. BHB andmebaasi haldamise ja ajakohas-
tamise kulud ulatuvad ligikaudu 4 miljoni
Inglise naelani aastas ning nõuavad ligikaudu
80 töötajat, samuti suurel määral arvuti tark-
ja riistvara.

13. BHB andmebaas sisaldab suurt hulka
sissekandeid, sealhulgas rohkelt selliseid,
mida peab salvestama ja iga päev töötlema.
See koosneb 214 tabelist, mis hõlmavad üle
20 miljoni sissekande. Iga sissekanne sisaldab
mitut andmeelementi. Andmebaas hõlmab
andmete kogu, kuhu on paljude aastate
jooksul kantud omanike, treenerite ja
hobuste võiduajamistega seotud muude isi-
kute andmed. See sisaldab nimesid ja muid
üksikasju rohkem kui ühe miljoni hobuse
kohta mitme põlvkonna ulatuses. See sisal-
dab üksikasju registreeritud omanike, võist-
lusvärvide, registreeritud treenerite ja regist-
reeritud džokide kohta. See sisaldab lisaks
eelteavet, st teavet Suurbritannias aset leid-
vate võiduajamiste kohta enne võiduajamisi.
See hõlmab muu hulgas võiduajamise toi-
numise kohta ja kuupäeva, läbitavat dis-
tantsi, võiduajamisel osalemise kriteeriume,
registreerimistähtaega, osavõtutasu ning
hipodroomi võiduajamiste auhinnarahaks
eraldatavat rahasummat.

14. Weatherbys täidab enne võiduajamiste-eelse teabe väljastamist kolme põhiülesannet. Esimene ülesanne on sissekannete tegemine omanike, treenerite, džokide, hobuste jmt kohta. Nii registreerib Weatherbys näiteks igal aastal ligikaudu 10 000 uue sobivaks tunnistatud hobuse nimed. Lisaks kantakse sisse igal võiduajamisel osalevate hobuste tulemused. Weatherbys on tööle võtnud ligikaudu 15 inimest, kelle põhitööks on hobuste ja inimeste kohta andmete loomine ja haldamine.

15. Lisaks tuleb kindlaks teha, et võiduajamisel osalevad hobused on tõepoolest need-samad, kelle nimed sisalduvad enne võidu-ajamist välja antud nimekirjades.

16. Teine põhiülesanne enne võiduajamiste-eelse teabe väljastamist on hobustele lisaraskuse määramine ja hobuste võrdsustamine (edumaa määratlemine). Kõikidesse edumaaga ja edumaata võiduajamiste sissekan-netesse, mida on aastas kokku 180 000, tuleb märkida hobuste lisaraskused.

17. Weatherbys'i kolmas põhiülesanne enne võiduajamiste-eelse teabe väljastamist on osalevate hobuste nimekirja koostamine. Seda teeb Weatherbys'i helistamiskeskus, kus töötab pidevalt kuni 32 inimest, kes

võtavad vastu telefonikõnesid (ja fakse) hobuste kandmiseks võiduajamiste nimekirja. Weatherbys kontrollib iga hobuse osalemisõigust kahes etapis.

18. Eclotsusetaotluse punktides 24–31 ning 32–35 kirjeldatud toimingute kohta vaata käesoleva ettepaneku lisa.

19. BHB andmebaasis salvestatud teave pakub huvi paljudele erinevatele kasutajatele. Olulised väljavõtted andmebaasist antakse hobuste võiduajamistega seotud isikute käsutusse, muu hulgas riigi kõikide hipodroomide esindajatele, võidusõiduhobuste omanikele, treeneritele, džokidele ja nende agentidele, Jockey Clubile, sugupuude koostajatele ja välismaistele võiduajamiste korraldajatele. Nimetatud asjaosalistele antakse teavet igapäevaselt Weatherbys' ja BHB ühisel veebilehel ja andmebaasilehel ning iganädalases BHB ametlikus väljaandes „Racing Calendar“.

20. Võiduajamiste kohta käiv teave pakub lisaks huvi raadio- ja telejaamadele, ajalehetele ja ajakirjadele, samuti võiduajamistest huvitatud üldsusele.

21. Teave tehakse kättesaadavaks võiduajamistele eelneva päeva hommikul. Ühendkuningriigis toimuvate kõikide võiduajamiste kõikide osalejate nimed tehakse üldsusele teatavaks võiduajamistele eelneva päeva pärastlõunal ajalehtede ja Ceefax/Teletexti vahendusel.

22. Teave tehakse kättesaadavaks ka kihlvedude vahendajatele. Esmalt antakse andmed äriühingu Racing Pages Ltd käsutusse, keda ühiselt kontrollivad ja omavad Weatherbys ja Press Association. Racing Pages Ltd edastab andmed oma tellijatele, kelle hulka kuuluvad ka kihlvedude vahendajad. Racing Pages Ltd edastab tellijatele reeglina võiduajamistele eelneval päeval elektrooniliselt nn Declarations Feed'i. See sisaldab muu teabe hulgas võiduajamiste, kinnitatud osalejate ja džokide nimekirja, võiduajamiste distantse ja nimetust, võiduajamiste aegu ja osalejate arvu iga kord. Teisalt on üks Racing Pages Ltd tellijatest Satellite Information Services Limited (edaspidi „SIS“), kes tohib nimetatud andmeid kasutada kindlal otstarbel. SIS edastab nimetatud andmed omaenda tellijatele nn *raw data feed* kujul (töötlemata info, edaspidi „RDF“). Nimetatud andmed sisaldavad olulist võiduajamiste-eelset teavet, ilma milleta kihlvedude sõlmijad kihlvedusid sõlmida ei saaks.

23. William Hill on muu hulgas Ühendkuningriigis üks juhtivaid kihlveoeelsete teenuste pakkujaid Briti ja rahvusvahelistele klientidele. Koos tütarfirmadega pakub ta pidevalt kihlvedusid suure hulga ürituste kohta, kusjuures klientidele pakutakse kihlveoteenuseid peamiselt kahes müügivormis: a) litsentseeritud kihlveokontorite üleriigilise võrgu kaudu ja b) registreerides kihlvedusid telefoni teel. William Hill'i põhitegevus on fikseeritud võidukvootidega kihlvedude registreerimine muu hulgas spordivõistluste kohta. William Hill pakub kihlveoteenuseid ka Internetis. Tähtsaimad üritused, mille kohta William Hill kihlvedude sõlmimist pakub, on hobuste võiduajamised.

24. William Hill on nii Declarations Feed'i kui ka RDF-i tellija. Siiski ei kasuta ta Declarations Feed'i oma toimingutes, mis on käesoleva menetluse esemeks.

25. Eelotsusetaotluse punktides 40–47 kirjeldatakse William Hill'i Interneti-teenuseid (vt lisa).

26. BHB esitas High Court of Justice'ile hagi William Hill'i vastu *sui generis* õiguse rikkumise alusel. Hageja poolel astusid kõnealusesse menetlusse Jockey Club ja Weatherbys. Kohtunik Laddie otsustas, et William Hill on rikkunud hagejate õigusi andmebaasile nii direktiivi artikli 7 lõike 1

kui ka artikli 7 lõike 5 alusel. 14. märtsil 2001 esitas William Hill kohtunik Laddie otsuse peale apellatsioonkaebuse. Nimetatud menetlus on käigus Court of Appeal'is.

liselt või meetoodiliselt korrastatud ning individuaalselt ligipääsetavad nagu andmebaasis olevad andmed?

IV. Eelotsuse küsimused

27. Court of Appeal esitab Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

1. Kas üks direktiivi artiklis 7 sätestatud väljenditest
 - a) „andmebaasi sisu oluline osa” või
 - b) „andmebaasi sisu mitteolulised osad”
 2. Mida tähendab „kogumine” direktiivi artikli 7 lõikes 1? Täpsemalt, kas eespool punktides 24–31 esitatud fakte ja asjaolusid võib pidada selliseks „kogumiseks”?
 3. Kas direktiivi artikli 7 lõikes 1 sätestatud „kontrollimine” tähendab üksnes seda, et aeg-ajalt kontrollitakse, kas andmebaasis sisalduv teave on endiselt õige?
 4. Mida on mõeldud artikli 7 lõikes 1 järgmiste väljenditega:
 - a) „andmebaasi sisu kvaliteedilt oluline osa” ja
 - b) „andmebaasi sisu kvantiteedilt oluline osa”?
- hõlmab teoseid, andmeid või muud materjali, mis pärinevad andmebaasist, kuid mis ei ole samal viisil süstemaati-

5. Mida on mõeldud direktiivi artikli 7 lõikes 5 väljendiga „andmebaasi mitteolulised osad”?
6. Konkreetsemalt, kas:
 - a) „oluline” tähendab midagi muud kui „tähtsusetu”, ning kui vastus on jaatav, siis mida?
 - b) „mitteoluline” osa tähendab vaid seda, et osa ei ole oluline?
7. Kas direktiivi artiklis 7 kasutatud „väljavõtte tegemine” piirdub andmebaasi sisu ülekandmisega otse andmebaasist mõnele teisele andmekandjale või hõlmab see ka kaudselt andmebaasist pärinevate teoste, andmete või muu materjali ülekandmist ilma otsese juurdepääsuta andmebaasile?
8. Kas direktiivi artiklis 7 kasutatud „taaskasutamine” tähendab üksnes andmebaasi sisu üldsusele kättesaadavaks tegemist otse andmebaasist või hõlmab see ka kaudselt andmebaasist pärinevate teoste, andmete või muu materjali üldsusele kättesaadavaks tegemist ilma otsese juurdepääsuta andmebaasile?
9. Kas direktiivi artiklis 7 kasutatud „taaskasutamise” tähendus piirdub andmebaasi esmakordse üldsusele kättesaadavaks tegemisega?
10. Mida on mõeldud direktiivi artikli 7 lõikes 5 järgmisega: „[mis võib viia] andmebaasi tavapärase kasutamisega vastuolus olevate tegudeni või kahjustada põhjendamatult andmebaasi tegija seaduslikke huve”? Konkreetsemalt, kas eespool punktides 40–47 esitatud faktid ja asjaolud võivad punktides 32–35 esitatud faktide ja asjaolude kontekstis kujutada endast seda tüüpi toiminguid?
11. Kas direktiivi artikli 10 lõige 3 tähendab, et kui andmebaasi sisu „muutub oluliselt” sellisel määral, mis annab uuele tekkinud andmebaasile eraldi kaitsetähtaja, tuleb selle tulemusel tekkinud andmebaasi käsitleda uue ja eraldiseisva andmebaasina ka artikli 7 lõike 5 tähenduses?”

V. Vastuvõetavus

28. Mõningates punktides ei ole eelotsuse küsimused suunatud mitte ühenduse õiguse, st direktiivi tõlgendamisele, vaid direktiivi kohaldamisele konkreetsete asjaolude suhtes. Mis puudutab seda aspekti, siis tuleb komisjoniga nõustuda selles, et EÜ artikli 234 kohase eelotsusetaotluse puhul ei ole see mitte Euroopa Kohtu, vaid siseriikliku kohtu ülesanne ja et Euroopa Kohus peab käesolevas menetluses piirduma ühenduse õiguse tõlgendamisega.

29. Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt kuulub EÜ artiklis 234 sätestatud menetluse raames, mis põhineb siseriiklike kohtute ja Euroopa Kohtu ülesannete selgel jaotusel, asjaolude hindamine siseriikliku kohtu pädevusse.⁴

30. Euroopa Kohtul puudub niisiis pädevus lahendada põhikohtuasja vaidlus või kohaldada Euroopa Kohtu tõlgendatavaid ühenduse õigusnorme siseriiklike meetmete ja olukordade suhtes, kuna need küsimused kuuluvad siseriikliku kohtu ainupädevusse. Menetluse objektiks oleva andmebaasiga

seonduvate üksikute sündmuste hindamine nõuab seega faktiliste asjaolude hindamist, mis on siseriikliku kohtu ülesandeks.⁵ Muus osas on Euroopa Kohus pädev vastama eelotsuse küsimustele.

VI. Põhjendatus: hinnang

31. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimused käsitlevad direktiivi mitme sätte tõlgendamist, põhiliselt teatud mõistete tõlgendamist. Küsimuste eri tahud kuuluvad erinevatesse valdkondadesse ja neid tuleb käsitleda eraldi. Kui mõned õigusküsimused puudutavad direktiivi materiaalselt kohaldamisala, siis teised käsitlevad *sui generis* õiguskaitse andmise tingimusi ja selle sisu.

A. Materiaalne kohaldamisala: mõiste „andmebaas”

32. Seoses andmebaasi materjalide sõltumatu tingimusega asus William Hill seisukohale, et „materjalid” peaksid olema andme-

4 — 15. novembri 1979. aasta otsus kohtuasjas 36/79: Denkavit (EKL 1979, lk 3439, punkt 12), 5. oktoobri 1999. aasta otsus kohtuasjades C-175/98 ja C-177/98: Lirussi ja Bizzaro (EKL 1999, lk I-6881, punkt 37), 22. juuni 2000. aasta otsus kohtuasjas C-318/98: Fornasar jt (EKL 2000, lk I-4785, punkt 31) ja 16. oktoobri 2003. aasta otsus kohtuasjas C-421/01: Traunfellner (EKL 2003, lk I-11941, punkt 21 jj).

5 — Vt 4. detsembri 2003. aasta otsus kohtuasjas C-448/01: EVN (EKL 2003, lk I-14527, punkt 59).

baasi tegijast sõltumatud. Selline õiguslik arvamus ei ole õige. Nagu ilmneb William Hill'i enda viitamisest andmete kogumise vajadusele, puudutab nimetatud argument pigem aspekti, mida tuleb selgitada seoses direktiivi artikli 7 lõikes 1 reguleeritud koosseisutunnuse „kogumine” tõlgendamisega.

kaudselt kaitstakse ka andmebaasi tegemiseks kulutatud vahendeid, st investeringut.⁶

B. Kaitse objekt: tingimused

33. Selle tingimuseks, et andmebaas kuuluks *sui generis* õiguse kaitsealasse direktiivi artikli 7 alusel, on vastamine selles sätestatud koosseisutunnustele. Käesolev kohtuasi puudutab mõne nimetatud kriteeriumi tõlgendamist.

34. Selles osas tuleb viidata õigusteaduslikele debatile küsimuse üle, kas *sui generis* õigus peab kaitsma sooritust, seega põhiliselt andmebaasi tegija tegevust, või seejuures tekkinud tulemust. Selles osas tuleb nentida, et direktiiv kaitseb andmebaase või täpsemalt nende sisu, kuid mitte nendes sisalduvat informatsiooni kui sellist. Kokkuvõttes on niisiis tegemist valmistatu kaitsega, kusjuures

35. Artikli 1 lõike 2 tingimustele lisanduvad direktiivi artiklis 7 sätestatud tingimused. Seetõttu on kaitse objekti määratlus kitsam mõiste „andmebaas” määratlusest artikli 1 tähenduses.

36. Direktiiviga kehtestatud *sui generis* õigus põhineb Põhjamaade andmekogude kaitse õigusel (*Katalogrecht*) ja Madalmaade *geschriftenbescherming* ul. See teadmine ei tohi aga viia eksiteele, nagu tuleks nende varasemate õigusnormide kohta õigusteaduses ja kohtupraktikas kujundatud arusaamad direktiivi sisse tuua. Pigem peaks direktiiv olema mõõdupuuks siseriikliku õiguse tõlgendamisel ka kõigis nendes liikmesriikides, kus sarnased õigusnormid kehtisid juba enne direktiivi vastuvõtmist. Ka nendes liikmesriikides osutus vajalikuks kohandada siseriiklikud õigusnormid direktiivi sätetega.

6 — Grützmacher, M., *Urheber-, Leistungs- und Sui-generis-Schutz von Datenbanken*, 1999, lk 329; Koumantos, G., „Les bases de données dans la directive communautaire”, *Revue internationale du droit d'auteur* 1997, lk 79 (117). Seevastu mõningad autorid käsitlevad kaitse objektina investeringuid (nt Lewinski, S. von, *Europäisches Urheberrecht* 2001, Walter, M. M. (väljaandja), punkt 3 direktiivi artikli 7 kohta, ja Grützmacheri teose 14. joonealuses märkuses viidatud kirjandus, lk 329).

1. „Kogumine” direktiivi artikli 7 lõike 1 tähenduses (teine eelotsuse küsimus)

liste andmete kogumist. Võttes aluseks sellise arusaama kogumisest, sõltub põhikohtuasjas käsitletava andmebaasi kaitse sellest, kas kogutakse olemasolevaid andmeid.

37. Käesolevas kohtuasjas vaieldakse selle üle, kas tegemist on kogumisega direktiivi artikli 7 lõike 1 tähenduses. See määratlus kaitseb üksnes andmebaasi sisu „kogumiseks”, „kontrollimiseks” või „esitamiseks” tehtud investeeringuid.

40. Kui lähtuda aga üldmõistest „koostamine”, seega andmebaasi varustamisest sisuga,⁸ võib kaitseõigus hõlmata nii olemasolevaid kui ka uusi loodavaid andmeid.⁹

38. Lähtuda tuleb sellest, millele on *sui generis* õigusega antav kaitse suunatud, nimelt andmebaasi koostamise kaitsest. See tõttu saab koostamist vaadelda kui kogumise, kontrollimise ja esitamise üldmõistet.⁷

41. Selgust võiks tuua artikli 7 lõikes 1 kasutatud mõiste „kogumine” võrdlemine direktiivi 39. põhjenduses nimetatud toimingutega. Kohe alguses olgu aga märgitud, et eri keelte sõnastuste vahel esineb lahknevusi.

39. Põhikohtuasi käsitleb elavalt diskuteeritud õiguslikku küsimust, nimelt kas, ja kui vastus on jaatav, siis millistel tingimustel ja millises ulatuses kaitseb direktiiv mitte ainult olemasolevaid, vaid ka andmebaasi tegija loodud uusi andmeid. Kui kogumine peaks olema seotud vaid olemasolevate andmetega, hõlmaks ka investeeringute kaitse vaid sel-

42. Saksakeelses sõnastuses artikli 7 lõikes 1 kasutatud mõiste „*Beschaffung*” („kogumine”) saab käia vaid olemasolevate andmete kohta, kuna koguda saab vaid midagi, mis on juba olemas. Selles tähenduses on sõna *Beschaffung* täpne vastand sõnale *Erschaffung* („loomine”). Samale tulemusele jõuame, tõlgendades portugali-, prantsus-, hispaania- ja ingliskeelse versiooni sõnastust, mille

7 — Guglielmetti, G., „La tutela delle banche dati con diritto sui generis nella direttiva 96/9/CE”, *Contratto e impresa*. Europa, 1997, lk 177 (184).

8 — Calame, A. E., *Der rechtliche Schutz von Datenbanken unter besonderer Berücksichtigung des Rechts der Europäischen Gemeinschaften*, 2002, lk 115, 554. joonealune märkus.

9 — Grützner, M., *Der Rechtsschutz von Datenbanken im deutschen und europäischen Recht*, 2000, lk 152.

aluseks on ladinakeelne *obtenere*, st „saama”. Ka soome- ja taanikeelne versioon pakuvad kitsendavat tõlgendust. Mõne menetlusosalise valitud saksa- ja ingliskeelse versiooni laiendav tõlgendus põhineb seega eksitusel.

direktiivi artikli 7 lõike 1 tähenduses. Loomulikult tõusetub küsimus, miks kirjeldatakse 39. põhjenduses lähemalt üksnes omandamist, aga mitte kontrollimist või esitamist. Kahte viimast nimetatakse alles 40. põhjenduses.

43. Täiendavaid viiteid mõiste „kogumine” korrektse tõlgendamise kohta direktiivi artikli 7 lõike 1 tähenduses võiks anda direktiivi 39. põhjendus, mis on sissejuhatav põhjendus õiguskaitse objekti jaoks. See põhjendus nimetab kaitstavate investeeringutena vaid kahte liiki toiminguid, nimelt *Beschaffung* (välja otsimine) ja *Sammeln* (kogumine). Probleemid tekivad ka siin eri keelte sõnastustes esinevatest erinevustest. Enamikus versioonides kasutatakse esimesena nimetatud tegevuse jaoks sama mõistet nagu artikli 7 lõikes 1. Lisaks ei kirjelda kasutatud mõisted küll mitte alati ühte ja sama toimingut, aga käivad põhimõtteliselt andmebaasi sisu väljaotsimise ja kogumise kohta.

45. Keeleversioone, mille 39. põhjenduses on kasutatud sama mõistet nagu direktiivi artikli 7 lõikes 1, peab seevastu tõlgendama nii, et mõiste „*Beschaffung*” („omandamine”) on 39. põhjenduses esitatud kitsamas tähenduses, seevastu direktiivi artikli 7 lõikes 1 kasutatud mõistet tuleb mõista laias tähenduses, st see hõlmab ka 39. põhjenduses nimetatud teist toimingut.

44. Direktiivi keeleversioone, mille 39. põhjenduses on kasutatud kahte direktiivi artikli 7 lõikest 1 erinevat mõistet, peab tõlgendama nii, et mõlemat nimetatud toimingut tuleb vaadelda kogumise alategevusena

46. Kõik keeleversioonid võimaldavad seega tõlgendamist, mille kohaselt kogumise mõiste direktiivi artikli 7 lõike 1 tähenduses ei hõlma andmete tootmist, s.o andmete genereerimist,¹⁰ ega seega ka ettevalmistusetappi.¹¹ Kui aga andmete loomine langeb kokku nende kogumise ja väljavallimisega, kohaldatakse direktiivist tulenevat kaitset.

10 — Vt Leistner (viidatud 9. joonealuses märkuses), lk 152.

11 — Vt Guglielmetti (viidatud 7. joonealuses märkuses), lk 184; Karnell, G. W. G., „The European Sui Generis Protection of Data Bases”, *Journal of the Copyright Society of the U.S.A.*; 2002, lk 993.

47. Tuleb meenutada, et selles osas nn *spin-off* teooriat järgida ei saa. Järelikult ei saa oluline olla ka andmebaasi sisu kogumise eesmärk.¹² See tähendab omakorda, et kaitset on võimalik kohaldada ka siis, kui kogumine toimus algselt asjaomase andmebaasi koostamisest erineva tegevuse jaoks. Nimelt kaitseb direktiiv andmete kogumist ka siis, kui andmeid ei kogutud andmebaasi jaoks.¹³ See lubab laiendada kaitset ka eksternele andmebaasile, mille aluseks on internne andmebaas.

49. Aga isegi kui need toiminguid klassifitseerida uute andmete loomisena, võiks siiski olla tegemist „kogumisega” direktiivi artikli 7 lõike 1 tähenduses. See oleks nii juhul, kui andmete loomine leiaks aset samaaegselt nende töötlemisega ja ei oleks sellest lahutatav. See võiks käia näiteks teabe kättesaamise ja sellele järgneva andmebaasi sisestamise kohta.

2. „Kontrollimine” direktiivi artikli 7 lõike 1 tähenduses (kolmas eelotsuse küsimus)

48. Siseriikliku kohtu ülesandeks on anda mõiste „kogumine” eelnevalt väljaarendatud tõlgenduse najal hinnang seoses BHB andmebaasiga tehtud toimingutele. Seejuures on eelkõige oluline andmete liigitamine ja käsitlemine alates nende kättesaamisest kuni sisestamiseni vaidlusalusesse andmebaasi. See puudutab muu hulgas Weatherbys'i võiduajamiste-eelse teabe väljastamisele eelneva kolme põhiülesande hindamist, milleks on terve hulga teabe sissekandmine, hobustele lisaraskuse määramine ja edumaa määratlemine ning osalejate nimekirjade koostamine. Sellele lisandub veel võiduajamiste tulemuste registreerimine.

50. See eelotsuse küsimus puudutab peamiselt küsimust, kas mõningaid seoses BHB andmebaasiga teostatud toiminguid võib pidada „kontrollimiseks” direktiivi artikli 7 lõike 1 tähenduses.

51. „Kontrollimine” seondub erinevalt „kogumisest” nende andmetega, mis moodustavad juba andmebaasi sisu. Esmapilgul viitab see sellele, et artikli 7 lõikes 1 sätestatud kontrollimine leiab aset pärast kontrollitava sissekande tegemist. Kõnealune säte näib seega mitte hõlmavat selliseid kontrolle,

12 — Esitatud arvamused vt Hugenholtz, P. B., „De spin-off theorie uitgesponnen”, *AfH – Tijdschrift voor auteurs-, media & informatierecht* 2002, lk 161 (163), (19. joonealune märkus).

13 — Vt von Lewinski (viidatud G. joonealuses märkuses), punkt 5 direktiivi artikli 7 kohta.

mis puudutavad materjale, mis alles tuleb sisse kanda, kuna seejuures ei ole veel tegemist andmebaasi olemasoleva sisuga.

52. Peamiselt on tegemist andmebaasi „materjalide” täielikkuse ja õigsuse kontrollimisega, mille juurde kuulub ka andmebaasi ajakohasuse hindamine. Sellise kontrolli tulemusel võib osutuda vajalikuks ka andmete kogumine ja nende lisamine.

53. On vaieldamatu, et BHB andmebaasi töötajad viivad läbi terve rea kontrollimisi. Nende hulka kuuluvad muu hulgas mitmesugused taotleja isiku ja hobuse samasuse kontrollimised, samuti võiduajamistel osalemise õiguse kontrollimine.

54. Seevastu on vaieldav, kas ja millised kontrollid puudutavad andmebaasi olemasolevat sisu, nagu näiteks konkreetsed andmed treenerite kohta, või kas teavet kontrollitakse enne sisestamist, st enne seda, kui kontrollitav materjal saab andmebaasi osaks.

55. Aga isegi kui mõni vajaduse korral läbi viidav kontrollimine toimub enne andmebaasi sisestamist, ei tähenda see veel, et

sellega ei ole ka teised kontrolltegevused kvalifitseeritavad kontrollimisena direktiivi artikli 7 lõike 1 tähenduses. Kui andmebaasi on tõepoolest ajakohastatud ja/või selle sisu on parandatud, võib nimelt lähtuda sellest, et direktiivi tingimus on täidetud, mistõttu tuleb seda käsitleda kontrollimisena. Seega piisab, kui mõni sooritatud toimingutest on kvalifitseeritavad kontrollimisena direktiivi artikli 7 lõike 1 tähenduses ja oluline investeering puudutab vähemalt ka nimetatud toimingute artikli 7 lõikega 1 hõlmatud osa.

56. Siseriikliku kohtu ülesanne on tuvastada, kas neid põhikohtuasja objektina käsitletavat kontrollitoiminguid saab määratleda „kontrollimisena” direktiivi artikli 7 lõike 1 tähenduses.

C. Kaitseõiguse sisu

57. Kõigepealt tuleks meenutada, et *sui generis* õiguse kehtestamise eesmärk ei olnud mitte liikmesriikide õiguse ühtlustamine, vaid teadlikult uue õiguse loomine.¹⁴ Nimeetatud õigus ületab seniste levitamise- ja paljundamisõiguste piirid. Seda asjaolu

¹⁴ — Nõukogu ühine seisukoht (EÜ) nr 20/95, 10. juuli 1995, punkt 14.

tuleks arvestada ka keelatud toimingute tõlgendamisel. Direktiivi artikli 7 lõikes 2 sätestatud legaaldefiniitsioonidel on seega eriline tähendus.

tavad toimingud, mis on seega keelatud, on esiteks väljavõtte tegemine ja teiseks taaskasutamine. Mõistete „väljavõtte tegemine” ja „taaskasutamine” legaaldefiniitsioonid on esitatud direktiivi artikli 7 lõikes 2.

58. Direktiivi artikkel 7 sisaldab esmapilgul kahte keelavate normide rühma või õigustatud isiku, st andmebaasi tegija seisukohast kahte erinevat õiguste kategooriat. Kui lõige 1 reguleerib õiguse keelata andmebaasi olulise osa kasutamine, siis lõige 5 keelab teatud toimingud, mis on seotud andmebaasi mitteoluliste osadega. Lähtuvalt olulise ja mitteolulise vahelisest suhtest võib lõiget 5 aga mõista ka kui erandit lõikest 1 tulenevast erandist.¹⁵ Lõige 5 peab välistama lõikes 1 sätestatud keelust ülestumise¹⁶ ja seetõttu võib seda klassifitseerida ka kaitseklauslina.¹⁷

60. Artikli 7 lõikega 1 reguleeritav keeld ei kehti aga piiramatult, vaid eeldab, et keelatud toiming puudutab andmebaasi kogu sisu või selle olulist osa.

61. Lähtudes artikli 7 lõike 1 ja lõike 5 kohaldamise jaoks otsustavast „olulise” või pigem „mitteolulise” osa kriteeriumist, tuleb järgnevalt mõlemat koosseisutunnust põhjalikumalt analüüsida. Seejärel tuleb käsitleda lõike 1 ja lõike 5 alusel keelatud toiminguid.

1. Andmebaasi olulised või mitteolulised osad

59. Direktiivi artikli 7 lõige 1 sätestab andmebaasi tegija õiguse keelata teatud toiminguid. Sellest tuleneb ühtlasi keelustavate toimingute tegemise keeld. Keelusta-

a) Üldised märkused (esimene eelotsuse küsimus)

15 — Gaster, J.-L., *Der Rechtsschutz von Datenbanken*, 1999, punkt 492.

16 — Hornung, O., *Die EU-Datenbank-Richtlinie und ihre Umsetzung in das deutsche Recht*, 1998, 116 jj; Leistner (viidatud 9. joonealuses märkuses), lk 180; von Lewinski (viidatud 6. joonealuses märkuses), punkt 16 direktiivi artikli 7 kohta.

17 — Ühine seisukoht (EÜ) nr 20/95 (viidatud 14. joonealuses märkuses), punkt 14.

62. Menetluses toodi esile, et direktiivi artikli 7 lõige 1 keelab vaid sellised toimingud,

mille tulemusena korrastatakse andmed samamoodi süstemaatiliselt või meetoodiliselt ning individuaalselt ligipäasetavalt nagu alg- ses andmebaasis.

63. Seda argumenti tuleb mõista nii, et sellega seatakse *sui generis* õiguse kohalda- misele eeltingimus. See, kas eeltingimus on tegelikult olemas, tuleb kindlaks teha kait- seõiguse objekti suhtes kehtivate sätete alusel, tuginedes eelkõige artikli 7 lõike 1 alusel keelataivate toimingute legaaldefini- tsioonidele artikli 7 lõikes 2.

64. Ei direktiivi artikli 7 lõige 1 ega ka artikli 7 lõige 5 ei sätesta ülalnimetatud tingimust sõnaselgelt ega sisalda ka ühtegi viidet sellele. Asjaolust, et „süstemaatiline või meetoodiline korrastatus” on sõnaselgelt nimetatud artikli 1 lõikes 2, ent mitte artik- lis 7, võib pigem järeldada vastupidist, et ühenduse seadusandja ei soovinud seda kriteeriumi seada artikli 7 kohaldamise tingimuseks.

65. Kuid ka direktiivi eesmärk räägib selle täiendava kriteeriumi vastu.

66. Selline täiendav kriteerium oleks lisatud artikliga 7 sätestatud kaitsele, kui selle sättega reguleeritavast keelust saaks mööda minna andmebaasi osade lihtsa ümbermuut- mise teel.

67. Direktiivi 38. põhjendus, milles viida- takse nimetatud ohule ja autoriõiguse kaitse ebapiisavusele, osutab sellele, et direktiiviga taotletakse ka andmebaasi sisu taaskoosta- mise kui võimaliku õigusi rikkuva toimingu keelustamist.

68. Direktiivi eesmärk on luua just uus kaitseõigus, mida ei saa kummutada ka viitamisega 46. põhjendusele, mis käsitleb teist aspekti.

69. Isegi 45. põhjendus, mille kohaselt ei tohi autoriõiguse kaitset laiendada puhastele faktidele või andmetele, ei räägi täiendava kriteeriumi kasuks. See ei tähenda muidugi, et kaitse laieneb isegi andmetele või koguni üksikutele andmetele. Kaitse objektiks on ja jääb andmebaas.

70. Kokkuvõttes tuleb sedastada, et sama süstemaatiline või meetoodiline esitatus nagu algses andmebaasis ei ole andmebaasi puu-

duvatavate toimingute õiguspärasuse hindamise kriteeriumiks. Seetõttu ei ole põhimõtteliselt õige seisukoht, et direktiiv ei kaitse andmeid, mis on koondatud muudetud või ümberstruktureeritud kujul.

71. Esimesele eelotsuse küsimusele tuleb seetõttu vastata, et mõisted „andmebaasi sisu oluline osa” või „andmebaasi sisu mitteolulised osad” direktiivi artikli 7 tähenduses võivad hõlmata ka andmebaasist pärit teoseid, andmeid või muud materjali, mis ei ole korrastatud samamoodi süstemaatiliselt või meetoodiliselt ning individuaalselt ligipääsetavalt nagu algses andmebaasis.

b) Mõiste „andmebaasi sisu oluline osa” direktiivi artikli 7 lõike 1 tähenduses (esimene, neljas ja kuues eelotsuse küsimus)

72. Selles eelotsuse küsimuses palutakse tõlgendada mõistet „andmebaasi sisu oluline osa” direktiivi artikli 7 lõike 1 mõttes. Erinevalt direktiivi teistest kesketest mõistetest puudub sellel legaaldefiniitsioon. See jäeti välja direktiivi vastuvõtmise menetluse käigus, täpsemalt nõukogu ühise seisukohaga.

73. Direktiivi artikli 7 lõige 1 näeb ette kaks alternatiivi. Nagu ilmneb juba sõnastusest, võib olulisus tuleneda kahest põhjusest: kvantitatiivsest või kvalitatiivsest. Sellist ühenduse seadusandja valitud konstruktsiooni tuleb tõlgendada nii, et osa võib olla oluline ka siis, kui see ei ole küll kvantitatiivselt oluline, ent on oluline kvalitatiivselt. See lükkab ümber väite, mille kohaselt on alati nõutav ka kvantitatiivne alammäär.

74. Kvantitatiivset võimalust tuleb mõista nii, et tuleb määrata kindlaks andmebaasi selle osa suurus, mida keelatud toiming puudutab. Seejuures tõusetub küsimus, kas võtta aluseks suhteline või absoluutne käsitlusviis. See tähendab, kas võrrelda kõnealust suurust andmebaasi kogu sisuga¹⁸ või hinnata kõnealust osa eraldi.

75. Siinkohal tuleb märkida, et suhteline käsitlusviis võib kahjustada pigem suurte andmebaaside tegijaid,¹⁹ sest kõnealune osa muutub koguhulga suurenedes üha vähem oluliseks. Sellisel juhul võiks aga olukorda mingil määral tasakaalustada täiendavalt teostatav kvalitatiivne hindamine, kuna suhteliselt väikest kõnealust osa võiks siiski

18 — Vt mh von Lewinski (viidatud 6. joonealuses märkuses), punkt 15 direktiivi artikli 7 kohta.

19 — Vt Grützmacher (viidatud 6. joonealuses märkuses), lk 340.

pidada kvalitatiivselt oluliseks. Sama hästi oleks võimalik mõlema kvantitatiivse käsitlusviisi sidumine. Nii võiks ka suhteliselt väikest osa selle absoluutse suuruse tõttu kvalifitseerida olulisena.

76. Lisaks tõusetub küsimus, kas kvantitatiivset hindamist saab siduda kvalitatiivsega. See tuleb muidugi kõne alla üksnes nendel juhtudel, mil kvalitatiivne hindamine üldse võimalik on. Sellisel juhul ei takista miski kõnealuseid osi mõlema meetodi järgi hindamast.

77. Kvalitatiivse hindamise raames on igal juhul oluline tehniline või majanduslik väärtus.²⁰ Seega saab arvesse võtta ka osa, mis ei ole küll mahult suur, kuid mille väärtus on oluline. Näiteks spordivaldkonnas võiks nimekirjade väärtust kajastada nende täielikkus ja täpsus.

78. Kõnealuse osa majanduslikku väärtust mõõdetakse reeglina nõudluse kadumise

järgi,²¹ mis tekib seetõttu, et kõnealusest osast ei tehta väljavõtteid või seda ei taaskasutata mitte turutingimustel, vaid mingil muul viisil. Kõnealust osa, eriti selle majanduslikku väärtust, saab käsitleda ka toimingute tegija seisukohast, st hinnata selle alusel, mida väljavõtte tegija või taaskasutaja enda jaoks säästis.

79. Lähtuvalt direktiivi artiklis 7 sätestatud investeeringute kaitse eesmärgist tuleb olulise hindamisel alati arvesse võtta ka andmebaasi tegija tehtud investeeringuid.²² Nagu ilmneb 42. põhjendusest, on väljavõtte tegemise ja taaskasutamise keelu eesmärk hoida ära investeeringute kahjustamine.²³

80. Andmebaasi kõnealuse osa väärtuse hindamisel võib seega lähtuda ka investeeringutest, iseäranis andmete kogumise kuludest.²⁴

21 — Krähn, J., *Der Rechtsschutz von elektronischen Datenbanken, unter besonderer Berücksichtigung des sui-generis-Rechts*, 2001, lk 162.

22 — Vt Guglielmetti (viidatud 7. joonealuses märkuses), lk 186; Krähn (viidatud 21. joonealuses märkuses); lk 161, Leistner (viidatud 9. joonealuses märkuses), lk 172.

23 — Seejuures piisab ühe seisukoha kohaselt kahjustamiseks juba abstraktest tõenäosusest, vt Leistner (viidatud 9. joonealuses märkuses), lk 173; vrd Speyart, H.M.H., „De databank-richtlijn en haar gevolgen voor Nederland”, *Informatierecht* — *AMJ* 1996, lk 171 (174).

24 — Doutrelepoint, C., „Le nouveau droit exclusif du producteur de bases de données consacré par la directive européenne 96/9/CE du 11 mars 1996: un droit sur l'information?“, *Mélanges en hommage à Michel Waelbroeck*, 1999, lk 903 (913).

20 — Vt Gaster (viidatud 15. joonealuses märkuses), punkt 495; Grütmacher (viidatud 6. joonealuses märkuses), lk 340; von Lewinski (viidatud 6. joonealuses märkuses), punkt 15 direktiivi artikli 7 kohta.

81. Mis puudutab olulisuse künnist, siis ei anna direktiiv ka siin legaaldefiniitsiooni. Õiguskirjanduses väljendatud ühtse arvamuse järgi on ühenduse seadusandja jättnud piiritlemise teadlikult kohtu ülesandeks.²⁵

c) Mõiste „andmebaasi sisu mitteoluline osa” direktiivi artikli 7 lõike 5 tähenduses (viies ja kuues eelotsuse küsimus)

83. Ka mõiste „andmebaasi sisu mitteoluline osa” jaoks direktiivi artikli 7 lõike 5 tähenduses ei ole enam ette nähtud legaaldefiniitsiooni, nagu see oli näiteks veel olemas komisjoni muudetud ettepaneku (93) 464 (lõplik) artikli 11 lõike 8 punktis a.

82. Olulisust ei tohi aga teha sõltuvaks sellest, kas tekitatud on olulist kahju.²⁶ Selleks, et viia kaitse künnis nii kõrgele, ei piisa ühes põhjenduses, nimelt 42. põhjenduse lõpus esinevast vastavast viitest. Pealegi on küsitav, kas „olulist kahju” saab üldse olulisuse määramise kriteeriumina arvestada, sest 42. põhjendust võiks mõista ka nii, et „olulist kahju” tuleb vaadelda täiendava tingimusena juhul, kui on tegemist olulise osaga, st siis, kui olulisus on juba tuvastatud. Liiga ranget kahju hindamist ei saa õigustada isegi 8. põhjenduses mainitud keelatud toimingute mõjuga, nimelt „tõsiste majanduslike ja tehniliste tagajärgedega”. Mõlema põhjenduse eesmärgiks on pigem rõhutada andmebaaside kaitse majanduslikku vajalikkust.

84. Kriteeriumi „mitteoluline” tõlgendamisel tuleb lähtuda selle õigusnormi eesmärgist, mida ta õiguslikult puudutab. Direktiivi artikli 7 lõige 5 peab katma neid valdkondi, mida ei hõlma artikli 7 lõige 1, mida kohaldatakse ainult oluliste osade suhtes. Sellele vastavalt tuleb „mitteolulist osa” tõlgendada nii, et tegemist on osaga, mis ei ületa olulisuse künnist artikli 7 lõike 1 tähenduses kvantitatiivselt ega kvalitatiivselt. Nimetatud künnis on ülemine piir. Kuid eksisteerib ka alumine piir. See tuleneb direktiivi üldisest põhimõttest, mille kohaselt *sui generis* õigus ei hõlma üksikuid andmeid.

25 — Vt Doutrelepoint (viidatud 24. joonealuses märkuses), lk 913; Gaster (viidatud 15. joonealuses märkuses), punkt 496; Leistner (viidatud 9. joonealuses märkuses), lk 171; von Lewinski (viidatud 6. joonealuses märkuses), punkt 15 direktiivi artikli 7 kohta.

26 — Vt nt Karnell (viidatud 11. joonealuses märkuses), lk 1000; Krähn (viidatud 21. joonealuses märkuses), lk 163.

85. Siseriikliku kohtu ülesanne on kohaldada nimetatud kriteeriume konkreetsete asja-

olude suhtes ja anda hinnang põhikohtuasjas käsitletavatele andmebaasi osadele.

Seega ei ole otsustav ka see, kas andmebaasi kasutatakse selgelt ärilistel eesmärkidel. Otsustavaks on ainuüksi mõlemas legaaldefinitsioonis esitatud koosseisu tunnused.

2. Andmebaasi sisu olulist osa puudutavad keelud

86. Direktiivi artikli 7 lõikes 1 sätestatud andmebaasi tegija õigusest takistada teatud toiminguid tuleneb nende toimingute, nimelt väljavõtte tegemise ja taaskasutamise keeld. Üsna mitmes põhjenduses²⁷ nimetatakse taolisi toiminguid seetõttu „ilma loata” toiminguteks.

87. Järgnevalt süvenen mõistete „väljavõtte tegemine” ja „taaskasutamine” tõlgendamisse. Kõnealuses seoses tuleb analüüsida direktiivi artikli 7 lõikes 2 esitatud legaaldefinitsioone. Seejuures meenutagem ka siinkohal direktiivi eesmärki kehtestada uudne kaitseõigus. Sellest tuleb juhinduda mõlema mõiste tõlgendamisel.

88. Mõlema keelatud toimingu suhtes kohaldatakse põhimõtet, et andmebaasi sisu kasutaja eesmärk või tahe ei ole oluline.

89. Samuti kehtib mõlema keelatud toimingu puhul, et erinevalt artikli 7 lõikest 5 ei peeta silmas mitte ainult korduvaid ja süstemaatilisi toiminguid. Kuna lõikega 1 keelatud toimingud peavad hõlmama andmebaasi sisu olulisi osi, seab ühenduse seadusandja nimetatud toimingutele väiksemaid nõudeid kui lõikes 5, mis käsitleb mitteolulisi osi.

90. Siinkohal olgu juhitud tähelepanu direktiivi ülesehituse veale.²⁸ Kuna ka artikli 7 lõikes 2 esitatud legaaldefinitsioon keskendub tervikule või olulisele osale, kordab see asjatult juba lõikes 1 sätestatud nõuet. Artikli 7 lõikes 2 esitatud legaaldefinitsioon tekitab seoses artikli 7 lõikega 5 koguni vastuolu. Seda seetõttu, et lõige 5 keelab mitteolulistest osadest väljavõtte tegemise ja nende taaskasutamise. Kui väljavõtte tegemist ja taaskasutamist tõlgendatakse nüüd artikli 7 lõikes 2 sätestatud legaaldefinitsiooni kohaselt, jõutaks kummalisele tulemusele, et artikli 7 lõige 5 keelab mitte-

27 — Vt nt direktiivi 8., 41., 42., 45. ja 46. põhjendus.

28 — Vt Koumantos (viidatud 6. joonealuses märkuses), lk 121.

oluliste osade suhtes teatud toimingud vaid siis, kui need toimingud puudutavad tervikut või olulisi osi.

91. Mitu menetlusosalist viitaski ka konkurentsiküsimusele. Selle käsitlemisel tuleb silmas pidada, et direktiivi lõplik sõnastus ei sisalda komisjoni algselt kavandatud sundlitsentside andmise eeskirju.

92. Andmebaasi tegija laiaulatusliku kaitse vastased kardavad, et laiaulatusliku kaitse korral tekiks monopolide moodustumise oht, seda eriti senini vabalt ligipääsetavate andmete puhul: nii võiks turul valitseva positsiooniga andmebaasi tegija oma seisundit kuritarvitada. Selles osas tuleb meenutada, et direktiiv ei välista ei esmase ega teisese õiguse konkurentsieeskirjade kohaldamist. Andmebaasi tegija konkurentsivastane käitumine jääb ka edaspidi nende eeskirjade kohaldamisalasse. See tuleneb nii 47. põhjendusest kui ka direktiivi artikli 16 lõikest 3, mille alusel komisjon kontrollib, kas *sui generis* õiguse kohaldamine on põhjastanud turgu valitseva seisundi kuritarvitamist või kahjustanud konkurentsi muul viisil.

93. Käesolevas menetluses puudutati ka vabalt ligipääsetavate andmete õiguslikku käsitlemist. Selles osas esindavad just menetlusse astunud valitsused seisukohta, et direktiiv ei kaitse avalikke andmeid.

94. Kõnealusel seoses tuleb esmalt rõhutada, et kaitse hõlmab vaid andmebaasi sisu ja mitte andmete sisu. Ohtu, et kaitse laieneb ka andmebaasis sisalduvale informatsioonile, saab ära hoida, kui selles küsimuses tõlgendada direktiivi kitsendavalt, mida siinkohal ka soovitan. Teisalt jääb kohustus rakendada vajaduse korral siseriiklikke ja ühenduse konkurentsioiguse vahendeid.

95. Mis puudutab nende andmete kaitset, mis moodustavad andmete kasutajale tundmatu andmebaasi sisu, tuleb viidata sellele, et direktiiv keelab vaid teatud toimingud, nimelt väljavõtte tegemise ja taaskasutamise.

96. Kuigi direktiivis sätestatud väljavõtte tegemise keeld eeldab andmebaasi tundmist, ei pea see taaskasutamise osas tingimata nii olema. Selle probleemi juurde tulen tagasi seoses taaskasutamisega.

a) Mõiste „väljavõtte tegemine” direktiivi artikli 7 tähenduses (seitsmes eelotsuse küsimus)

97. Mõistet „väljavõtte tegemine” direktiivi artikli 7 lõike 1 tähenduses tuleb tõlgendada artikli 7 lõike 2 punktis a esitatud legaalse finitsioonile tuginedes.

98. Esimeseks tunnuseks on andmebaasi sisu ülekandmine teise väljendusvormi, [mõiste „väljendusvorm” asemel on edaspidi kasutatud täpsemat vastet „andmekandja”], kusjuures see võib olla alaline või ajutine. Fraasist „mis tahes viisil või mis tahes vormis ülekandmine” võib järeldada, et ühenduse seadusandja on andnud mõistele „väljavõtte tegemine” laia tähenduse.

99. Seega on hõlmatud mitte ainult ülekandmine sama tüüpi,²⁹ vaid ka teist tüüpi andmekandjale.³⁰ Ka pelgalt väljatrükk kuulub seega mõiste „väljavõtte tegemine” alla.

100. Lisaks sellele ei tohi mõistet „väljavõtte tegemine” loomulikult mõista nii, et keelu kehtivuseks ei tohi väljavõetud osad enam andmebaasis sisalduda. Mõiste „väljavõtte

tegemine” tõlgendust ei saa aga laiendada niivõrd, et see hõlmaks ka kaudset ülekandmist. Eeldatud on pigem vahetut ülekandmist teisele andmekandjale. Erinevalt mõistest „taaskasutamine” ei mängi siin aga üldsus mitte mingit rolli. Piisab ka eraviisilisest ülekandmisest.

101. Mis puudutab teist tunnust, nimelt andmebaasi asjaomast objekti („kogu [andmebaas] või selle oluline osa”), siis võib viidata olulisuse kohta esitatud argumentidele.

102. Ülaltoodud kriteeriumide kohaldamine põhikohtuasja konkreetsete asjaolude suhtes on siseriikliku kohtu ülesanne.

b) Mõiste „taaskasutamine” direktiivi artikli 7 tähenduses (kaheksas ja üheksas eelotsuse küsimus)

103. Direktiivi artikli 7 lõike 2 punktis b esitatud legaalse finitsioonist tuleneb, et taaskasutamine on seotud üldsusele kättesaadavaks tegemisega.

29 — Vt von Lewinski (viidatud 6. joonealuses märkuses), punkt 19 direktiivi artikli 7 kohta.

30 — Vt Gaster (viidatud 15. joonealuses märkuses), punkt 512.

104. Valides mõiste „*Weiterverwertung*” (kohtujuristi rõhutus) (taasrealiseerimine) asemel teadlikult mõiste „*Weiterverwendung*” (kohtujuristi rõhutus) (taaskasutamine), soovis ühenduse seadusandja selgelt osutada, et kaitse antakse ka mitteäriliste kasutajate toimingute vastu.

105. Legaaldefiniitsioonis nimetatud „taaskasutamise” viise, näiteks „koopiate levitamine”, „rentimine”, „sidusliini kaudu edastamine”, tuleb mõista vaid näidete loeteluna, nagu ilmneb ka lisandist „[või] muul viisil ülekandmine”.

106. Mõistet „kättesaadavaks tegemine” tuleb kahtluse korral tõlgendada laiendavalt,³¹ millele viitab ka artikli 7 lõike 2 punktis b esinev fraas „igasuguses vormis” [täpsustatud tõlge]. Pelgalt ideed³² või andmebaasist informatsiooni otsimine iseenesest³³ seda ei tähenda.

107. Mitu menetlusosalist on väitnud, et andmed on üldsusele teada. Selle väite õigsuse üle otsustamiseks on vaja hinnata konkreetseid faktilisi asjaolusid, mis on siseriikliku kohtu pädevuses.

108. Ent isegi juhul kui siseriiklik kohus peaks jõudma järeldusele, et tegemist on üldsusele teadaolevate andmetega, ei välista see siiski kaitse laienemist andmebaasi osadele, mis sisaldavad üldsusele teadaolevaid andmeid.

109. Direktiivi artikli 7 lõike 2 punktis b on sätestatud ka eeskirjad kaitseõiguse lõppemise kohta. See toimub üksnes teatud tingimustel. Üks tingimustest on „andmebaasi koopia esmamüük”. Sellest saab järeldada, et kaitse lõppeb ainult taoliste füüsiliste esemete puhul. Lõppemist ei toimu, kui taaskasutamine leiab aset muul viisil kui koopia tegemisega. Sidusedastuse puhul on see 43. põhjenduses sõnaselgelt ka sätestatud. *Sui generis* õigust kohaldatakse seega mitte ainult esmakordsel „üldsusele kättesaadavaks tegemisel”.

110. Kuna direktiiv ei maini esmakordsele „üldsusele kättesaadavaks tegemisele” järgnevaid toiminguid, ei saa nende hulk olla oluline. Seega, kui tegemist on andmebaasi sisu olulise osaga, on see kaitstud ka siis, kui see osa kogutakse mõnest iseseisvast allikast, näiteks ajalehtedest või Internetist ja mitte andmebaasist endast. Erinevalt väljavõtte tegemisest hõlmab „taaskasutamine” ka and-

31 — Vt von Lewinski (viidatud 6. joonealuses märkuses), punkt 27 direktiivi artikli 7 kohta.

32 — Vt von Lewinski (viidatud 6. joonealuses märkuses), punkt 31 direktiivi artikli 7 kohta.

33 — Grützmacher (viidatud 6. joonealuses märkuses), lk 336.

mebaasi sisu kogumise kaudseid viise. Koos-seisutunnust „ülekanndmine” tuleb seetõttu tõlgendada laiendavalt.³⁴

sätetab lõige 5 kaks võimalust: keelatud toiming on vastuolus andmebaasi tavapärase kasutamisega või kahjustab põhjendamatult andmebaasi tegija seaduslikke huve.

111. Siseriikliku kohtu ülesanne on kohaldada nimetatud kriteeriume põhikohtuasja konkreetsete asjaolude suhtes.

3. Andmebaasi sisu mitteolulisi osi puudutavad keelud (kümnes eelotsuse küsimus)

112. Nagu juba kirjeldatud, sätestab direktiivi artikli 7 lõige 5 andmebaasi sisuks olevatest mitteolulistest osadest väljavõtete tegemise ja/või nende taaskasutamise keelu. Seega erineb nimetatud säte artikli 7 lõikest 1 esiteks seetõttu, et keelatud ei ole mitte igasugune väljavõtte tegemine ja/või taaskasutamine, vaid ainult sellena kvalifitseeritud tegevus. Tingimuseks on „korduvad ja süstemaatilised toimingud”. Teiseks erineb lõikes 5 sätestatud keeld lõikes 1 sätestatud keelust objekti poolest. Seda keeldu kohaldatakse just mitteoluliste osade suhtes. Selleks, et tasakaalustada asjaomasele osale võrreldes lõikega 1 esitatud madalamat nõuet, näeb lõige 5 kolmandaks ette, et keelatud toimingutel on teatud tagajärjed. Selle kohta

113. Silmas pidades teo ja tagajärje omavahelist seost, tuleb sätet mõista nii, et mitte iga üksiku toiminguga ei pea kaasnema üks nimetatud kahest tagajärjest, vaid et toimingute kogutulemus põhjustab ühe keelatud tagajärgedest.³⁵ Nii direktiivi artikli 7 lõike 5 kui ka lõike 1 eesmärk on investeeringu tasuvuse kaitse.

114. Artikli 7 tõlgendamisel tekib üldisem probleem niivõrd, kui võrd direktiivi lõpliku sõnastus saksa keeles on erinevalt ühisest seisukohast veidi ebamäärasem. Selle kohaselt piisab, kui toiming „*hinausläuft*” (teki-tab) ühe sätestatud tagajärgedest, mitte „*gleichkommt*” (toimingul on üks sätestatud tagajärgedest). Teiste keelte sõnastused on selgemad, kusjuures toovad üldiselt esile, et väljavõtte tegemine ja/või taaskasutamine on vastuolus andmebaasi tavapärase kasutamisega või kahjustab põhjendamatult andmebaasi tegija seaduslikke huve.

34 — Vt von Lewinski (viidatud 6. joonealuses märkuses), punkt 38 direktiivi artikli 7 kohta.

35 — Vt Leistner (viidatud 9. joonealuses märkuses), lk 181; von Lewinski (viidatud 6. joonealuses märkuses), punkt 18 direktiivi artikli 7 kohta, 225. joonealune märkus.

115. Selles seoses tuleb analüüsida sarnaseid rahvusvahelisi õigusnorme. Mõlemad direktiivi artikli 7 lõikes 5 ettenähtud tagajärjed on sõnastatud muudetud Berni konventsiooni artikli 9 lõike 2 eeskujul, ja nimelt selles sätestatud kolmeastmelise testi kahe esimese osa järgi. See ei tähenda siiski, et mõlemat normi tuleb ka ühtmoodi tõlgendada.

116. Esiteks on muudetud Berni konventsiooni artiklil 9 teine eesmärk. Nii annab see säte lepingupooltele õiguse kolmeastmelise testi tingimustel rangetest kaitsenormidest kõrvale kalduda. Selline konstruktsioon, st liikmesriikidele jäetud erandite tegemise võimalus, on ette nähtud näiteks direktiivi artiklis 9.

117. Teiseks erineb muudetud Berni konventsiooni artikkel 9 selle poolest, et see ei käsitle „tavapärase kasutusega vastuolus olemist” ja „põhjendamatu kahjustamist” alternatiivsete võimalustena, vaid sätestab need kahe koosseisutunnusena kolmest kumulatiivsest koosseisutunnusest.³⁶

118. Teisi direktiivi artikli 7 lõikega 5 sarnanevaid rahvusvahelisi õigusnorme võib leida intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide lepingu artiklist 13 ja mõnest WIPO lepingust. Viimased tuleb jätta tähelepanuta, sest need võeti vastu alles pärast direktiivi kehtestamist.

119. Mis puudutab intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide lepingu artikli 13 tõlgendamist, siis tuleb sellesse suhtuda sarnase ettevaatusega nagu muudetud Berni konventsiooni. Ka artikkel 13 nagu ka muudetud Berni konventsiooni artikkel 9 reguleerib liikmesriikide ainuõigustele kehtestatavaid piiranguid ja erandeid. Erinevalt muudetud Berni konventsiooni artiklist 9 on siiski mõlemad tagajärjed, nimelt „tavapärase kasutusega vastuolus olemine” ja „põhjendamatu kahjustamine” sõnastatud alternatiivsete võimalustena samamoodi nagu direktiivis.

120. Need kaalutlused näitavad, et eespool nimetatud rahvusvaheliste õigusnormide tõlgendust ei saa üle kanda direktiivi artikli 7 lõikele 5.

36 — Ricketson, S., *The Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works: 1886–1986*, 1987, lk 482.

121. Nii direktiiviga keelatud väljavõtte tegemise ja taaskasutamise toiminguid kui ka selles sätestatud niisuguste toimingute tagajärgi iseloomustab asjaolu, et oluline ei saa olla toimingute eesmärk. Kuna puuduvad eesmärgist lähtuvad sätted, ei ole direktiivi artikli 7 lõike 5 selline tõlgendamine võimalik. Kui ühenduse seadusandja oleks tahtnud eesmärki arvesse võtta, oleks ta direktiivi artikli 7 võinud sõnastada nii nagu näiteks direktiivi artikli 9 punkti b.

a) „Korduv ja süstemaatiline väljavõtte tegemine ja/või taaskasutamine”

122. Koosseisutunnus „korduv ja süstemaatiline” peab takistama kaitseõiguse rikkumist üksteisele järgnevate toimingutega, mis puudutavad iga kord ainult mitteolulist osa.³⁷

123. Seevastu on ebaselge, kas direktiivi artikli 7 lõike 5 näeb sellega ette kaks alternatiivset või kaks kumulatiivset koosseisutunnust. Tõlgendus peab kõigepealt tuginema sätte sõnastusele. Sel viisil ei ole siiski võimalik jõuda ühese tulemuseni. Nii seob

mõnes keeleversioonis mõlemaid tunnuseid sõna „ja”,³⁸ teistes seevastu sõna „või”.³⁹ Enamik keeleversioone, nagu ka direktiivi eesmärk, viitavad sellele, et neid kahte tunnust tuleb mõista kumulatiivsete tingimustena.⁴⁰ Andmebaasi sisuks olevatest mitteolulisest osast korduvalt, kuid mitte süstemaatiliselt väljavõtte tegemine ei ole seega hõlmatud.

124. Korduva ja süstemaatilise toiminguga on tegemist juhul, kui toimingut teostatakse kindla aja tagant, näiteks iga nädal või iga kuu. Kui toimingutevaheline aeg on lühem ja asjaomane osa väike, siis peab toiming olema seda sagedasem selleks, et kogu sellest puudutatud osa vastaks ühele kahest direktiivi artikli 7 lõikes 5 reguleeritud tingimusest.

b) Mõiste „tavapärane kasutamine” direktiivi artikli 7 lõike 5 tähenduses

125. Mõistet „tavapärane kasutamine” direktiivi artikli 7 lõike 5 tähenduses tuleb tõlgendada antud kaitseõiguse eesmärgist lähtuvalt. See tuleneb eelkõige direktiivi preambulist. Direktiivi 42. põhjenduses nimeta-

38 — Enamik romaanikeelseid versioone, saksa-, inglise- ja kreeka-keelne versioon.

39 — Hispaania-, rootsi- ja soomekeelne versioon.

40 — Vt Leistner (viidatud 9. joonealuses märkuses), lk 181; von Lewinski (viidatud 6. joonealuses märkuses), punkt 17 direktiivi artikli 7 kohta.

37 — Vt Gaster (viidatud 15. joonealuses märkuses), punkt 558.

takse teatud toimingute keelamise põhjusena investeringu kahjustamise vältimist. Direktiivi 48. põhjenduses esitatakse sõnaselgelt direktiivis põlistatud kaitse eesmärk: „[...] millega tagatakse andmebaasi tegijale tasu [...]”.

126. See viitab mõiste „tavapärane kasutamine” laiendavale tõlgendamisele. Nii ei tohi väljendit „kasutamisega [...] vastuolus” mõista ainult tehnilises tähenduses, mis hõlmab vaid mõju asjaomase andmebaasi tehnilisele kasutatavusele. Artikli 7 lõige 5 peab pigem silmas ainult majanduslikku mõju andmebaasi tegijale. Tegemist on tavaoludes levinud majandusliku realiseerimise kaitsega.⁴¹

127. Direktiivi artikli 7 lõiget 5 ei kohaldata seega mitte ainult toimingutele, mille tagajärjel valmib konkureeriv toode, mis on seejärel vastuolus tegija andmebaasi kasutamisega.⁴²

128. Üksikjuhtudel võib direktiivi artikli 7 lõige 5 hõlmata ka kasutamist potentsiaalsel turgul, st turgul, kuhu andmebaasi tegija polnud senini sisenenud. Seega on näiteks piisav, kui väljavõtte tegija või taaskasutaja säästab andmebaasi tegijale makstavat litsentsitasud. Selliste toimingute lubamine ärgitaks ka teisi isikuid tegema litsentsitasu maksmata andmebaasi sisust väljavõtet või seda taaskasutama.⁴³ Kui andmebaasi oleks võimalik tasuta kasutada, siis mõjutaks see oluliselt litsentside väärtust. Tagajärjeks oleks vähenenud tulud.

129. Õigusnormi ei piirata ka juhtumiga, mil andmebaasi tegija soovib andmebaasi sisu kasutada samal viisil nagu väljavõtte tegija või taaskasutaja. Sama väheoluline on asjaolu, et andmebaasi tegija ei saa seadusest tuleneva keelu tõttu kasutada andmebaasi sisu nii nagu väljavõtte tegija või taaskasutaja.

130. Lõpuks ei tohi väljendit „kasutamisega [...] vastuolus” tõlgendada sedavõrd kitsendavalt, et keelatud on ainult kasutamise täielik takistamine. Nagu tuleneb kõikide teiste keeleversioonide sõnastusest, välja

41 — See on kooskõlas ka intellektuaalomandi õiguste kaubandus-aspекtide lepingu artikli 13 tõlgendamisega ühel WTO paneelil (WT/DS160/R, 27. juuli 2000, 6.183).

42 — Vt Leistner (viidatud 9. jooncaluses märkuses), lk 181.

43 — Vt WT/DS160/R, 27. juuli 2000, 6.186 (viidatud 41. joonealusel märkuses).

arvatud saksakeelne versioon, kohaldatakse keeldu juba kasutamisega vastuollu mineku korral, st juba vähimate negatiivsete tagajärgede korral. Sellel tasemel asub ka künnis, millest alates võib eeldada andmebaasi tegijale kahju tekitamist, mis omakorda on vajalik keelu kohaldamiseks.

131. Nagu mõned menetlusosalised on rõhutanud, on siseriikliku kohtu ülesanne anda eespool kirjeldatud kriteeriumidele tuginedes hinnang konkreetsetele toimingutele ning tagajärgedele, mida need vaidlusaluse andmebaasi kasutamisele põhjustavad.

c) Mõiste „põhjendamatu kahjustamine” direktiivi artikli 7 lõike 5 tähenduses

132. Enne, kui asuda tõlgendama mõistet „põhjendamatu kahjustamine” direktiivi artikli 7 lõike 5 tähenduses, tuleb kõigepealt meenutada, et muudetud Berni konventsiooni raames väideldi selle üle, kas sellist määratlemata õigusmõistet on üldse võimalik kasutada. Lisaks sellele on mõiste „põhjendamatu kahjustamine” tõlgendamisel ülioluline viidata selle erinevusele „tavapärasest kasutamisest”.

133. Kaitseala suhtes esitab vaidlusalune õigusnorm alternatiivsele võimalusele „põhjendamatu kahjustamine” väiksemaid nõudeid kui alternatiivile „tavapärase kasutamine”, kuivõrd esimene kaitseb „õigustatud huve”. Seega on lisaks õigustele kaitstud ka huvid, kusjuures hõlmatakse juba „õigustatud”, st seadustatud, mitte ainult õiguslikke huve.

134. Et seda tasakaalustada, sätestab direktiivi artikli 7 lõige 5 käesoleva alternatiivse võimaluse puhul rangemad nõuded lubamatu toimingu tagajärgedele. Tingimuseks on mitte ainult mis tahes, vaid „põhjendamatu kahjustamine”. Siiski ei tohi hinnangut „põhjendamatu” tõlgendada liiga rangelt. Vastasel juhul oleks ühenduse seadusandja ka siin nõudnud andmebaasi tegijale tekitatud kahju või koguni olulise kahju olemasolu.

135. Direktiivi tuleb teisi keeleversioone, välja arvatud saksakeelne versioon, vaadeldes tõlgendada nii, et toimingud kahjustavad huve teatud kindlal määral. Direktiivis peetakse siinkohal, nagu mujalgi, oluliseks andmebaasi tegijale tekitatud kahju olemasolu. Seda, et tema õiguste kaitse riivab teiste isikute majanduslikke huve, näitab põhikohustuasi liigagi selgelt. See ei tähenda aga seda, et direktiivi artikli 7 lõike 5 tõlgendamist peaks oluliselt mõjutama *sui generis* õiguse

toime teiste isikute huvidele või liikmesriigi potentsiaalne „kahjustamine”, mis võib avaldada mõju maksutuludele. Direktiiv peab takistama andmebaaside tegijate kahjustamist. Erinevalt muudest tagajärgedest on see eesmärk direktiivis ka selgelt sätestatud.

vähemalt õigustatud huvide kahjustamisena. Kas kahjustamine on põhjendamatu, sõltub konkreetse juhtumi asjaoludest. Ent küsimus, kas väljavõtte tegija või taaskasutaja on andmebaasi tegija konkurent, ei saa seejuures olla määrav.

136. Peamised huvid direktiivi artikli 7 lõike 5 tähenduses on andmebaasi tegija investeringud ja nende amortiseerimine. Hinnangu andmisel tuleb seega ka siin lähtuda andmebaasi sisu majanduslikust väärtusest. Keskse kohal on mõju andmebaasi tegija tegelikele või oodatavatele tuludele.⁴⁴

138. Ka selles seoses tuleb meenutada seda, et siseriikliku kohtu ülesanne on uurida konkreetseid toiminguid ja kontrollida, kas need on käsitletavad vaidlusaluse andmebaasi tegija õigustatud huvide „põhjendamatu kahjustamisena”.

D. Andmebaasi sisu muutus ja kaitse tähtaeg (üheteistkümmes eelotsuse küsimus)

137. Kaitse ulatuse määramisel võib lähtuda alternatiivsest võimalusest „tavapärane kasutamine”. Kui mainitud alternatiivi tõlgendada kitsendavalt selles osas, et kaitse ei hõlma potentsiaalseid turge, seega ka andmebaasi sisu uut laadi analüüsi,⁴⁵ siis tuleb mõju potentsiaalsetele turgudele määratleda siiski

139. Käesolevas menetluses käsitletakse küsimust, kas andmebaasi sisu iga „oluline muutus”, millest algab uuele tekkinud andmebaasile antava kaitse kehtivuse tähtaeg, viib selleni, et selle tulemuseks olevat andmebaasi tuleb käsitleda uue ja eraldiseisva andmebaasina artikli 7 lõike 5 tähenduses.

44 — Vt WT/DS160/R, 27. juuli 2000, 6.229 (viidatud 41. joonealuses märkuses).

45 — Vt Leistner (viidatud 9. joonealuses märkuses), lk 182.

140. Direktiivi artikli 10 lõike 3 kohaselt on andmebaasi muutused teatud tingimustel aluseks eraldi antavale kaitsetähtajale. Edaspidi tuleb põhjalikult uurida üht tingimustest, nimelt „andmebaasi sisu olulise muutuse” kriteeriumi ja sellest tulenevaid tagajärgi. Käesolevas menetluses tuleb küsimust uurida seoses „korduva ja süstemaatilise väljavõtete tegemise ja/või taaskasutamisega” direktiivi artikli 7 lõike 5 tähenduses.

141. Sisuliselt puudutab käesolev eelotsuse küsimus pikendatud kaitsetähtaja objekti. Seoses sellega tuleb selgitada, kas olulised muutused viivad uue andmebaasi tekkimiseni. Kui jõutakse järeldusele, et vana, edasieksisteeriva andmebaasi kõrvale tekib uus andmebaas, siis on määrava tähtsusega, millist andmebaasi keelatud toimingud puudutavad.

142. Arvestades erinevaid argumente, tuleb seejuures uurida ka küsimust, kas direktiivi artikli 10 lõiget 3 peab tõlgendama nii, et see reguleerib ainult kaitse tähtaega ja mitte kaitse objekti.

143. Artikli 10 lõike 3 sõnastusest, mille kohaselt olulise muutuse tõttu võib teatud tingimustel „niisuguse investearu tulemu-

seks olevale andmebaasile anda oma kaitsetähtaja”, saab järeldada, et ühenduse seadusandja on lähtunud sellest, et selline muutus viib eraldiseisva andmebaasi tekkimiseni. Seda järeldust kinnitavad teised keeleversioonid.

144. Seda ei saa kummutada ka süstemaatilise tõlgendusega. Nii on artikli 10 pealkirjal „Kaitse tähtaeg”, ent ometi ei tähenda see, et nimetatud artikkel reguleerib üksnes ajavahemikku ja mitte sellega seotud objekti.

145. Tõlgendust, et teatud tingimustel võib olulise muutuse korral oletada uue andmebaasi teket, toetab lõpuks ka WIPO-s väljendatud ühenduse seisukoht.⁴⁶

146. On ilmne, et artikli 10 lõikes 3 sätestatud kaitsetähtaja uus algus võib puudutada ainult üht konkreetset objekti. Selle sätte õigusloome materjalidest nähtub, et kaitsta

⁴⁶ — Standing Committee on Copyright and Related Rights (19. mai 1998), SCCR/1/INF/2.

tuleb uue investeeringu tagajärjel tekkinud tulemust.⁴⁷ Kaitse objekti piiramine uue tulemusega vastab ka uue kaitsetähtaja reguleerimise eesmärgile.⁴⁸

uue investeeringu objekt. Seega on kaitse objektiks kõnealusel hetkel ajakohane versioon, st kogu andmebaas.⁴⁹

147. Siinkohal tuleb meenutada, et menetluse esemeks olev andmebaas on nn dünaamiline andmebaas, st andmebaas, mida jooksvalt ajakohastatakse. Seejuures tuleb arvestada, et mitte ainult kustutamisi ja täiendusi, vaid nagu ilmneb direktiivi 55. põhjendusest, ka kontrollimist tuleb pidada muutuseks artikli 10 lõike 3 tähenduses.

150. Sellise tõlgenduse kasuks räägivad ka õigusloome materjalid. Nii nägi esialgse ettepaneku artikkel 9⁵⁰ ette küll veel andmebaasi kaitsetähtaja pikendamist, ent komisjon nimetab ettepaneku seletuskirjas sõnaselgelt andmebaasi uut „redaktsiooni”.⁵¹ Vastav selgitus eelkõige jooksvalt ajakohastatavate andmebaaside kohta tehti muudetud ettepanekus.⁵² Artikli 12 punkti 2 alapunkti b legaalseaditsioonis sätestati sõnaselgelt dünaamilistele andmebaasidele iseloomulik üksteisele järgnevate väikeste muudatuste kuhjumine.

148. Dünaamilistele andmebaasidele on iseloomulik, et pidevalt eksisteerib ainult üks andmebaas, nimelt kõnealusel hetkel ajakohaseim. Algsed versioonid „kaovad”. Seoses sellega tõusetub aga küsimus, millele uus kaitsetähtae laieneb, st mis on kaitstav uus objekt.

151. Nii vaadelduna näeb direktiivi artikli 10 lõike 3 seega ette nn „rolling” *sui generis* õiguse.

149. Lähtuda tuleb seejuures muudatuste eesmärgist, nimelt andmebaasi ajakohastamisest. See tähendab, et kogu andmebaas on

49 — Chalton, S., „The Effect of the E.C. Database Directive on United Kingdom Copyright Law in Relation to Databases: A Comparison of Features”, *E.I.P.R.* 1997, lk 278 (284); Hornung (viidatud 16. joonealuses märkuses), lk 173 jj; Leistner (viidatud 9. joonealuses märkuses) lk 209; vrd Beutler, St., „The Protection of multimedia products under international law”, *UIFITA* 1997, lk 5 (24); Guglielmetti (viidatud 7. joonealuses märkuses), lk 192; Speyart (viidatud 23. joonealuses märkuses), lk 171 (173).

50 — KOM (92) 24 (lõplik).

51 — KOM (92) 24, nr 9.2, ettepaneku põhjendus.

52 — KOM (93) 464 (lõplik).

47 — Ühine seisukoht (EÜ) nr 20/95 (viidatud 14. joonealuses märkuses), punkt 14.

48 — Vt von Lewinski (viidatud 6. joonealuses märkuses), punkt 5 artikli 10 kohta.

152. Lõpuks vastab siinkohal dünaamiliste andmebaaside jaoks pakutud lahendus ka põhimõttele, mille kohaselt kaitstakse alati ainult tulemust, st uut ja mitte enam vana andmebaasi. Erinevus staatilistest andmebaasidest seisneb üksnes selles, et dünaamiliste andmebaaside puhul lõpetab vana andmebaas eksisteerimise, kuna seda uuendatakse pidevalt.

153. Uue investeeringu juba nimetatud eesmärki ja objekti arvestamata võib põhjendada asjaolu, et dünaamiliste andmebaaside puhul laieneb uus kaitsetähtaeg kogu andmebaasile ja mitte ainult eraldi muudatustele, ka sellega, et praktikas on teostatav ainult andmebaasi kui sellise ühtne hindamine.

154. Ühtse hindamise kasuks räägib lisaks eesmärk kaitsta ja edendada investeeringuid. Neid eesmärke saab dünaamiliste andmebaaside puhul saavutada ainult nii, et hõlmatakse ka ajakohastamised.⁵³ Vastasel korral

kahjustatakse dünaamilistesse andmebaasidesse tehtud investeeringuid.

155. Siseriikliku kohtu ülesandeks jääb hinnata põhikohtuasja andmebaasi tehtud konkreetseid muudatusi. Sellise kontrolli puhul peab siseriiklik kohus arvestama, et ka mitteolulised muutused kvalifitseeritakse teatud hulga alates oluliste muutustena. Nagu tuleneb direktiivi 54. põhjendusest, lasub kohustus tõendada artikli 10 lõike 3 kohaste eelduste olemasolu uue andmebaasi tegijal.

156. Siseriiklik kohus peab samuti hindama, millisest ajahetkest alates on olulisuse künnis ületatud. Seoses sellega tuleb kontrollida, kas uus investeering on oluline. Olulisuse hindamisel tuleb lähtuda direktiivi artikli 7 nõuetest. Seejuures tuleb arvestada ka vastavaid investeeringutega seotud tingimusi. See kehtib hoolimata asjaolust, et direktiivi artikli 10 lõike 3 [saksakeelses versioonis] on sõnaselgelt nimetatud „*Neuinvestition*’it” (uus investeering), samas kui artikkel 7 käsitleb esmainvesteeringuid.⁵⁴

53 — Vt Grützmacher (viidatud 6. joonealuses märkuses), lk 390 jj.

54 — Vt selle kohta põhjalikult Leistner (viidatud 9. joonealuses märkuses), lk 207 jj.

VII. Ettepanek

157. Teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata eelotsuse küsimustele järgmiselt:

1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 1996. aasta direktiivi 96/9/EÜ andmebaaside õiguskaitse kohta artikli 7 mõistete „andmebaasi sisu oluline osa” ja „andmebaasi sisu mitteolulised osad” tõlgendamisel ei ole määrav, kas andmebaasist pärinevad teosed, andmed ja muu materjal on samal viisil süstemaatiliselt või metoodiliselt korrastatud ning individuaalselt kättesaadav nagu andmebaas ise.
2. Mõistet „kogumine” direktiivi artikli 7 lõikes 1 tuleb tõlgendada nii, et see hõlmab ka andmebaasi tegija loodud andmeid, kui andmete loomine toimub nende töötlemisega samaaegselt ja on sellest lahutamatu.
3. Mõistet „kontrollimine” direktiivi artikli 7 lõikes 1 tuleb tõlgendada nii, et see ei piirdu aeg-ajalt kontrollimisega, kas andmebaasis sisalduv teave on endiselt õige.
4. Mõistet „andmebaasi sisu kvaliteedilt oluline osa” direktiivi artikli 7 lõikes 1 tuleb tõlgendada nii, et arvesse tuleb võtta asjaomase osa tehniline või kaubanduslik väärtus. Mõistet „andmebaasi sisu kvantiteedilt oluline osa”

direktiivi artikli 7 lõikes 1 tuleb tõlgendada nii, et määrav on asjaomase osa maht. Kummalgi juhul ei ole määrav ainuüksi asjaomase osa suhe andmebaasi sisu kogumahuga.

5. Mõistet „andmebaasi [...] mitteolulised osad” direktiivi artikli 7 lõikes 5 tuleb tõlgendada nii, et sellised osad on enam kui üksikud andmed ja vähem kui „olulised osad” artikli 7 lõike 1 tähenduses.
6. Mõiste „väljavõtte tegemine” direktiivi artiklis 7 hõlmab ainult andmebaasi sisu ülekandmist otse andmebaasist teisele andmekandjale.
7. Mõiste „taaskasutamine” direktiivi artiklis 7 ei hõlma mitte ainult andmebaasi sisu üldsusele kättesaadavaks tegemist otse andmebaasist, vaid ka andmebaasi sisu üldsusele kättesaadavaks tegemist kaudselt andmebaasist pärinevatest teostest, andmetest või muudest materjalidest ilma otsese juurdepääsuta andmebaasile.
8. „Andmebaasi tavapärase kasutamisega vastuolus olevate tegudena” direktiivi artikli 7 lõike 5 tähenduses tuleb mõista toiminguid, mis takistavad *sui generis* õiguse valdajal andmebaasi majanduslikku kasutamist ka võimalikel turgudel. „Andmebaasi tegija seaduslikke huve põhjendamatult kahjustavate tegudena” direktiivi artikli 7 lõike 5 tähenduses tuleb mõista toiminguid, mis kahjustavad andmebaasi tegija majanduslikke huve teatud künnist ületava määra korral.

9. Direktiivi artikli 10 lõiget 3 tuleb tõlgendada nii, et andmebaasi sisu iga „oluline muutus”, mis on aluseks tekkinud andmebaasi eraldiseisvale kaitsetähtajale, viib selleni, et tekkinud andmebaasi tuleb vaadelda uue andmebaasina ka artikli 7 lõike 5 tähenduses.

LISA

(Eelotsusetootlus)

24. Kolmas põhiülesanne enne võiduajamiste-eelse teabe väljastamist on osavõtjate nimekirja koostamine. Seda teeb Weatherbys'i helistamiskeskus, kus on pidevalt tööl kuni 32 inimest, kes võtavad vastu telefonikõnesid (ja fakse) hobuste registreerimiseks võiduajamistele. Enamiku võiduajamiste jaoks peab hobune olema registreeritud viis päeva enne võiduajamist kella kaheistkümneks päeval. Helistaja tõendab oma isikusamasust talle antud isikliku autoriseerimisnumbri alusel. Seejärel palutakse helistajal nimetada võiduajamine, millele ta soovib registreeruda, koodnumber, mis on avaldatud Racing Calendar'is, samuti hobuse ja tema omaniku nimi.

25. Weatherbys kontrollib iga hobuse võiduajamisel osalemise õigust kahes etapis. Esimene etapp toimub vahetult hobuse registreerimisel võiduajamisele. Hobuse vanust ja sugu võrreldakse asjaomase võiduajamise tingimustega; kui hobune ei vasta tingimustele, ilmub ekraanile vastav viide ja registreerimisest keeldutakse. Kui hobust võiduajamisele registreeriv isik ei ole kirjalikult volitatud Weatherbys'iga tehinguid sooritama või kui omanik ei ole registreeritud või kui treener ei ole litsentseeritud või kui ta ei ole Weatherbys'it teavitanud sellest, et hobune on tema

hoole all, või kui hobuse nimi ei ole registreeritud, signaliseerib arvutisüsteem nimetatud asjaolu andmete töötlejale ja keeldub registreerimisest. Identifitseerimise hõlbustamiseks seejärel asetleidvas „deklareerimisprotsessis”, mida alljärgnevalt kirjeldatakse, omistatakse igale registreerimisteatele eriomane viitenumber.

26. See, et hobune võiduajamisele registreeriti, ei tähenda tingimata veel seda, et ta võiduajamisel osaleb. Esiteks tuleb kontrollida, kas hobusel on võiduajamisel osalemise õigus. Teiseks peab treener kinnitama, et hobuse osalemine võiduajamisel on planeeritud (seda nimetatakse „hobuse deklareerimiseks” ja seda tehakse võiduajamisele eelneval päeval). Kolmandaks võidakse ka deklareeritud hobuse osalemine keelata, kui võiduajamisele on näiteks deklareeritud liiga palju hobuseid. Kuna hobune tuleb enne võiduajamisel osalemist „deklareerida”, „registreerivad” treenerid hobuseid ühel ja samal päeval rohkem kui ühele võiduajamisele, teades hästi, et pärast „deklareerivad” nad hobuse ainult ühele või üldse mitte ühelegi võiduajamisele.

27. Pärast esialgse registreerimistähtaja möödumist töötleb registreerimisteateid arvuti, kusjuures teated pannakse sama võiduajamise päeva võiduajamiste kaupa nimekirjadesse. Seejärel tehakse „esialgsete registreerimisteade” nimekiri (st nimekiri registreerimisteadetest, mis ei ole veel eespool kirjeldatud kahekordset kontrolli läbinud ja mille puhul ei ole hobustele veel raskusi määratud) BHB ja Weatherbys’i ühise veebilehe ja BHB teabeteenistuse kaudu videotekstina kättesaadavaks.

28. Kõik telefonikõned lindistatakse. Pärastlõuna jooksul kuulatakse need läbi ja võrreldakse arvuti kontrollaruandega. Kõnet „lähikuulav” töötaja ei ole kunagi töötaja, kes kõne vastu võttis. Nii viiakse läbi kahekordne kontroll tagamaks, et helistaja juhustest on nii palju kui võimalik õigesti aru saadud ja neid on õigesti järgitud ning väljastatud registreerimisnimekiri on võimalikult korrektne.

29. Seejärel viib Weatherbys läbi osalemisõigusega hobuste kontrollimise teise etapi. Kuna see puudutab iga hobuse seniste tulemuste mahukaid registreeritud andmeid, mida võrreldakse asjaomase võiduajamise kehtivate tingimustega, ei tehta seda kohe, et mitte takistada registreerimisteadete töötlemist. Seevastu sooritab arvuti selle toimingu pärast registreerimistähtaaja möödumist, lähtudes senistest tulemustest ja võrdlusandmetest. Samal ajal arvutab ta raskused ja jaotab need hobustele nagu eespool kirjeldatud. Seejärel tehakse „deklareeritud”, kaks korda kontrollitud ja hobuste lisaraskuste andmetega varustatud registreerimisnimekiri samade levituskanalite kaudu kättesaadavaks.

30. Enne, kui hobuse saab võtta võiduajamisel osalevate hobuste lõplikku nimekirja, on nõutav veel üks toiming. Kui hobune võiduajamisel osaleb, peab hobuse treener „registreeritud” hobuse „deklareerima”. Deklareerimise tähtaeg lõpeb reeglina võiduajamise eelneval päeval, käesoleval ajal suvekuudel kell 10.00, talvekuudel kell 10.15. Nimetatud toiming nõuab, et treener helistaks enne tähtaaja möödumist Weatherbys'i helistamiskeskusse ja „deklareeriks” hobuse (st kinnitaks hobuse osalemist). Pärast nimetatud tähtaaja möödumist kinnituskõnesid enam vastu ei võeta. Kui deklareerimine toimub telefoni teel, identifitseerib helistamiskeskus registreerimisteate viitenumbri alusel, mis on asjaomasele registreeringule algselt omistatud ja mille helistaja peab nimetama.

31. Pärast tähtaaja möödumist võiduajamistele eelneval päeval jaotab arvuti igale hobusele sadulavaiba. Seda tehakse arvestades määratud lõplikku kaalu (kaasa arvatud kõik trahvid, mis on määratud kuni deklareerimise päeva hommikuni). Hobustele, kellele on määratud sama kaal, on järjekord kas juhuslik (võrdsete võimalustega võiduajamine) või hobuste nimede tähestikulises järjekorras (võiduajamistel ilma võrdsustamiseta). Galopivõistluste puhul määrab arvuti lisaks juhusliku stardiboksi numbri, mis näitab, millisest boksist hobune stardib. Stardipositsioon on teave, mida kihlvedude sõlmijad teatavasti silmas peavad — kusjuures selle tähtsus sõltub võiduajamiste rajast, distantsist jmt. Viiakse läbi

deklareeritud hobuste viimaste tulemuste täiendav kontroll. Kui need tulemused põhjustavad võiduajamiste tingimuste kohaselt lisakaalu vajaduse, lisatakse see määratud põhikaalule. Mõningal juhul võib arvutil vastavalt võiduajamiste tingimustele osutada vajalikuks deklareeritud osalevate hobuste kaalude korrigeerimine. Kui deklareeritud osalevate hobuste arv ületab osavõtjate maksimaalse arvu, mille Jockey Club on turvalisuse kaalutlustel kindlaks määranud (teave, mis on samuti andmebaasis salvestatud), võib lisaks sellele osutada vajalikuks võiduajamised kindlate reeglite kohaselt mitmesse ossa jagada või samuti kindlate reeglite kohaselt osad hobused välja jätta (st lõplikust stardinimekirjast välja arvata).

32. BHB andmebaasi haldamine (kaasa arvatud üldnimetatud sammud, mis viivad lõpliku stardinimekirja koostamiseni) on ainult osa BHB ülesannetest. Kõigi ülesannete täitmine hobuste võiduajamiste kui majandusharu jaoks Ühendkuningriigis läheb BHB-le käesoleval ajal maksma 15 miljonit Inglise naela aastas. BHB kulud BHB andmebaasi käitamiseks moodustavad seega ligikaudu 25% tema kogukuludest. BHB rahastab end ise, kusjuures tema tulud koosnevad peamiselt registreerimis- ja litsentsitasudest, hipodroomide ürituste korraldamistasudest ning hobuste omanike ja hipodroomide makstavatest registreerimistasudest. Osa tulust moodustavad kasutuslõivud, mida nõutakse kolmandatelt isikutelt BHB andmebaasis sisalduva teabe kasutamise eest. Need lõivud moodustavad praegu üle ühe miljoni Inglise naela ja katavad seega ligikaudu 25% BHB andmebaasi halduskuludest.

33. Weatherbys annab näiteks William Hill'ile ja teistele kihlvedude korraldajatele teavet BHB andmebaasist. Weatherbys'i ja William Hill'i vahel on nimelt sõlmitud kokkulepe, mille kohaselt annab Weatherbys William Hill'ile BHB andmebaasist teavet. Selle eest maksavad William Hill ja teised kihlvedude korraldajad tasu Weatherbys'ile, kes omakorda maksab tasu BHB-le.

34. Kuni 1999. aastani ei maksnud kihlvedude korraldajad, kes pakuvad eelkihlvedusid, BHB-le BHB andmebaasi teabe kasutamise eest otsest tasu. Alates 1999. aastast on mitu kihlveokorraldajat, kes pakuvad eelkihlvedusid, maksnud Internetis sisalduva võiduajamiste-eelse teabe kasutamise eest tasu otse BHB-le. Seevastu teised eelkihlvedusid pakuvad kihlveokorraldajad, sealhulgas kolm suurimat kihlveokorraldajat ja valitsusele kuuluv Tote, keeldusid kõnealuse meetodi kehtestamise ajal 2000. aasta detsembris BHB-le võiduajamiste-eelse teabe kasutamise eest Internetis litsentsitasu maksmast, kuna vastav litsents ei olevat nõutav.

35. Mõned teised võiduajamiste-eelse teabe kasutajad (nagu näiteks totalisaatorite ühing, elektroonilised kirjastused ja hipodroomide ühing) maksavad nimetatud teabe eest tasu otse BHB-le.

[...]

William Hill'i Interneti-teenused

40. Käesolev menetlus käsitleb äritegevust, mille William Hill ja mõned tema konkurendid hiljuti käivitasid, nimelt kihlvedude registreerimist Internetis. Praegu on tegemist tühise osaga kostja kogukäibest. William Hill avas oma esimese veebilehe 1996. aasta juunis telefonitsi pakutavate kihlveoteenuste arendamiseks. 1999. aasta mais alustas ta kihlvedudega hobuste võiduajamistel, mis algselt piirdusid väikese arvu valitud võiduajamistega päevas, millele William Hill oli kehtestanud oma võidukvoodid. Ta arendas selle ulatuslikuks teenuseks, mis hõlmab enamikku võiduajamisi ja pakutud võidukvootide otsest muutmist. Nimetatud laiendatud teenus käivitati kahel veebilehel: „rahvusvahelisel lehel” 3. veebruaril 2000 ja „Briti lehel” 13. märtsil 2000. Üldsus pääseb nimetatud lehtedele Interneti kaudu ja võib näha, millised hobused millistel võiduajamistel osalevad ja milliseid

võidukvoote William Hill pakub. Kes soovib, võib elektrooniliselt kihlvedusid sõlmida. Kliendid vajavad hobuse võiduvõimaluste põhjendatud hindamiseks veel täiendavat teavet (nt džoki või hobuse treeneri kohta). Kui klient sellist teavet nõuab, peab ta seda saama kusagilt mujalt, nt ajalehtedest. F lisa on näide teabe liigist, mis on konkreetsete võiduajamiste kohta olemas Racing Post'is.

41. William Hill kehtestab ja avaldab hobuste võiduajamistel omaenda võidukvoodid, mida nimetatakse „Early Bird” ja „Ante-post” kvootideks. „Early Bird” kvootide puhul kehtestab William Hill kvootide kombinatsioonid omaenda oskuste ja hinnangute alusel ning pakub neid reeglina päeva algul samal päeval toimuvate valitud võiduajamiste osas. Käesoleval ajal pakub William Hill igal aastal „Early Bird” kvoote ligikaudu 2000 hobuste võiduajamistel Ühendkuningriigis. „Ante-post” kvoodid on need, mida William Hill pakub konkreetsetel võiduajamistel üks või mitu päeva enne võiduajamisi. Viis näidet selle kohta, mida William Hill'i Interneti-teenuse kasutaja oma arvutiekraanil näha võib, on lisatud käesolevale lisale lisadena. Esimene (A lisa) on veebilehelt võetud 13. märtsil 2000 kell 12.20. See puudutab samal päeval kell 14.00 Plumpton'is toimuvaid võiduajamisi. Hobuste nimed vastavad deklareeritud osavõtjate nimedele. Teine (B lisa) on võetud samal päeval ja puudutab Grand National'i, mis pidi toimuma 8. aprillil 2000. Kolmas (C lisa) on veebilehelt võetud nädal aega hiljem, st 21. märtsil 2000, ja puudutab samuti Grand National'i. Kahe viimase võrdlus näitab, kuidas võib osavõtjate hobuste nimekiri ja koguarv võiduajamiste päeva lähenedes muutuda. A lisa on eriti väikese ja väheste osavõtjatega võiduajamiste näide. Mõned võiduajamised on tunduvalt suuremad. Nii näitas William-Hill'i veebileht 13. märtsil 2000, et Lincoln Handicap'il, 25. märtsil 2000 Doncaster'is toimuvatel võiduajamistel distantsiga üks miil on 58 registreeritud osavõtjat. 21. märtsil 2000 näitas veebileht, et see oli kahanenud 46 osavõtjani. D ja E lisad sisaldavad nimetatud kahe lehe väljatrükke.

42. 1999. aasta maist kuni 2000. aasta veebruarini pakkus William Hill Interneti-kihlvedusid ainult valitud võiduajamistel (sellistel võiduajamistel, mille kohta ta pakkus „Early Bird” ja „Ante-post” kvoote). Iga päev kell 9.00–10.15 sisestati käsitsi

„Early Bird” võiduajamistel osalevad hobused koos nende kvootidega, kusjuures võiduajamise asjaomased andmed võeti siseriiklikus ajakirjanduses avaldatud võiduajamiste kaartidelt. Võimalikud „Ante-post” võiduajamistel osalejad sisestati avaldatud nimekirjade alusel käsitsi. Mõlemal juhul loetleti osalejad nende kvootide järjekorras, kusjuures lühim (madalaim) ilmus esimesena. Alates 2000. aasta veebruarist pakub William Hill Interneti-kihlvedusid kõigi oluliste hobuste võiduajamiste kohta Ühendkuningriigis. Asjakohased andmed kõigi ühel päeval toimuvate võiduajamiste jaoks (kaasa arvatud võiduajamised, mille kohta pakutakse „Early Bird” kvote), võetakse praegu SIS-i antud ja võiduajamiste päeval kell 5.00–7.00 avaldatud RDF-st, mis sõltub sellest, millal vastav RDF valmis on. Kui William Hill pakub „Early Bird” või „Ante-post” kvote, loetletakse osalejad pakutavate kvootide järjestuses. Muudel juhtudel (või kui kvoodid ei ole veel kindlaks määratud) pakub William Hill stardihinda, kusjuures osalejad pannakse nimekirja tähestikulises järjekorras.

43. Nimetatud andmed olid nende avaldamise hetkel William Hill'i veebilehel (st asjaomase võiduajamise päeval) alates eelmise päeva hommikust kättesaadavad ka muudest allikatest kui SIS. Nii näiteks avaldasid neid ajakirjandus ja mitmesugused teletekstipakkujad.

44. Nagu lisadest ilmneb, hõlmab William Hill'i veebilehtedel avaldatud teave kõikide võiduajamisel osalevate hobuste nimesid, kuupäeva, kellaaega ja/või võiduajamise nime, hipodroomi nime, kus võiduajamised toimuvad. Mis puudutab sissekannete arvu, moodustab see ainult tühise osa BHB andmete kogumahust. Mingit muud BHB andmebaasist pärinevat teavet William Hill'i veebilehel ei kuvata. Nii ei näita William Hill näiteks džokide nimesid, sadulavaipu ega hobusele määratud või täpsemalt tema kantavat lisaraskust. William Hill ei näita mingit teavet ühegi hobuse vormisoleku kohta. Ta ei näita ka mingit muud BHB andmebaasis sisalduvat teavet, mida kasutatakse tõuraamatu, Jockey Clubi ja/või muude BHB ülesannete jaoks.

45. Hobuste võiduajamiste teave ei ole William Hill'i veebilehtedel korraldatud samal viisil nagu BHB andmebaasis. Lisaks sellele süstematiseerib William Hill osalevate hobuste nimekirja võidukvootide järgi, favoriidiga esimesel kohal või tähestikulises järjekorras. Osavõtavad hobused ei ole korraldatud samal viisil nagu BHB andmebaasis, võimalikud juhused välja arvatud. Siiski on William Hill'i veebilehel avaldatav osalejate nimekiri asjaomasel võiduajamisel osalejate täielik nimekiri.

46. William Hill'il ei ole otsest juurdepääsu BHB andmebaasile. William Hill'i veebilehtedel avaldatav teave pärines varem ja võiks edaspidi pärineda kahest allikast: 1) võiduajamistele eelneval päeval avaldatud õhtulehtedest ja/või 2) võiduajamiste hommikul SIS-i antud RDF-st. RDF on väljavõte BHB-andmebaasist. Teave ajalehtedes on samuti väljavõte BHB andmebaasist: selle annab ajalehtede käsutusse Weatherbys.

47. On vaieldamatu, et SIS-il ega ajalehtedel ei ole õigust anda William Hill'ile all-litsentsi BHB andmebaasist pärineva teabe kasutamiseks oma veebilehel, ja nad ei ole seda ka teinud.